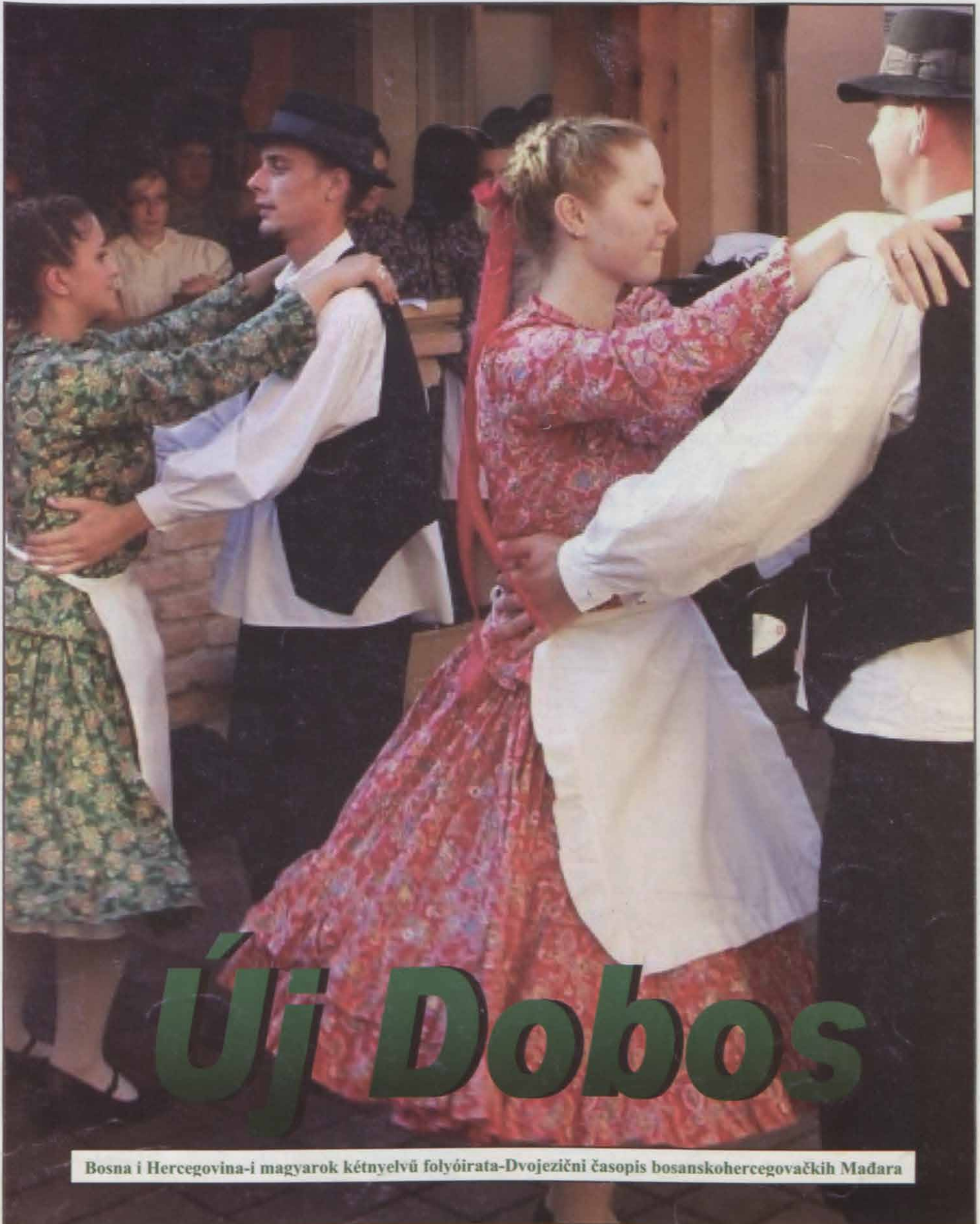

Magyar Polgári Egyesület HUM, Sarajevo
(Mađarsko udruženje građana "HUM", Sarajevo)
Szerb Köztársasági Magyarok Egyesülete Magyar Szó, Banja Luka
(Udruženje Mađara RS "Magyar Szó", Banja Luka)

Új Dobos

Bosna i Hercegovina-i magyarok kétnyelvű folyóirata-Dvojezični časopis bosanskohercegovačkih Mađara

Broj 3/ 3. szám
2009. márciusa / Mart 2009.godine

MAGYAR KULTÚRA NAPJAI BANJA LUKAN

MAĐARSKI DANI KULTURE U BANJA LUCI

De meleg van...a nagybecskereki lányok a felépések között / Što je vruće...djevojke iz Zrenjanina između nastupa

Kosárfonás/Pletenje košare

Irena sa gospodinom Félegyházi Csabom, atašedom za kulturu Ambassade Republike Mađarske / Irén Félegyházi Csaba úrral, a Magyar Köztársaság Nagykövetségének tisztviselőjével

Mađarski narodni ples, čardas / Magyar néptánc, a csárdás

Új Dobos

3. szám, 2009. év márciusa

Broj 3, mart 2009.godine.

Časopis je besplatan.

A folyóirat ingyenes.

Časopis zajednički izdaju:

A folyóirat közös kiadói:

Magyar Polgárok Egyesülete HUM,

Sarajevo (Mađarsko udruženje građana „HUM”, Sarajevo)

A SZK-i Magyarok Egyesülete

Magyar Szó, Banja Luka (Udruženje Mađara RS „Magyar Szó”, Banja Luka)

Fő- és felelős szerkesztők:

Glavni i odgovorni urednici:

Milivojević Irena, predsjednica
„Magyar Szó”-a (a Magyar Szó elnöke)

Muratović Irma, predsjednica
„HUM”-a (a HUM elnöke)

Szerkesztőség:

Redakcija:

Bogosanović Julianna, Huber László,
Homolya Borbála, Juhász-Pašić Éva,
Kisné Gaspár Ágnes, Német
Aleksandar, Német Krunoslav,
Malešević Katarina, Pintér Olivér,
**Tóth Bojnik László (tehnička
priprema)**, Tóth Bojnik Nevenka.

HUM

Sarajevo

Telefon: +378 031 222 763

E-mail: magyarbh@lol.ba

Magyar Szó

Banja Luka, Cara Lazara utca 20.

Telefon: +387 051 461 068

E-mail: snmrs05@yahoo.com

ŠTAMPA: Štamparija Glas Srpske

NYOMTATJA: Glas Srpske nyomdája

Tekstovi, slike, elektronski nosioci informacija se ne vraćaju.

Sadržaj:

Redakcija: Dragi čitače!	3
Irena Milivojević Kratak izvještaj o radu u 2008.godini Magyar Szó-a	6
Irma Muratović Izvještaj o radu HUM-a za 2008.godinu	10
Laslo Tot Bojnik Udruženja nisu dobro iskoristila lokalne izbore	12
Irma Muratović Susret udruženja Mađara sa teritorije bivše Jugoslavije	14
Laslo Tot Bojnik Kordinacioni odbor Saveza nije bio darežljiv kod podjele priznanja	17
Árpád Szőke Jubilej i budućnost našeg opstanka (tekst iz Zrenjanina)	20
Leona Sabolek Glas Mađarske u svijetu	22
Katalin Laćak Jedno divno prijateljstvo	25
Aleksandar Nemet. Sarajevo- građevine (1878-1918) Važnije nove građevine	28
Katarina Malešević Moje djetinjstvo	31
Lirska stranica	33
Estela Hadžikadunić Putovanje u Mađarsku	34
Julijana Bogosanović Mađarska kuhinja	35
Aktuelnosti	37

Tartalomjegyzék:

Szerkesztőség: Kedves Olvasó!	2
Milivojević Irén A Magyar Szó 2008-ban végzett tevékenységeinek rövid áttékinzése	4
Muratović Irma A HUM 2008. évi munkájának ismertetése	8
Tóth Bojnik László A nemzetiiségek egyesületei nem találták föl magukat a községi választásokon	13
Muratović Irma A volt Jugoszlávia területén működő magyar egyesületek találkozója	15
Tóth Bojnik László A Szövetség Tanácsa nem volt bőkezű az elismerések osztásánál	16
Szőke Árpád Jubileum és megmaradásunk jövője (nagybecskereki szöveg)	18
Sabolek Leona Magyarország világhírve	22
Hadžikadunić Esztella Magyarországi táborozás	23
Laćak Süli Katalin Egy igazi barátság	24
Német Alekszándár Szarajevó (1878-1918) Fontosabb és újabb épületek	26
Malešević Feletár Katarina Gyermekkorom	30
Költészet	32
Bogosanović Júlianna Szakácsoldal	36

Bizony kicsit elkéstünk ezzel a számmal, de sajnos mentegetőzések van elég. Igaz az is, hogy a mentegetőzéstől nem fog megváltozni az a tény, hogy 15 hónap telt el az Új Dobos utolsó számának megjelenésétől. Hagy soroljuk föl mégis a jó kifogásokat a folyóiratunk késésének igazolására.

Először is az eddigi technikai szerkesztő, Dervišefendić Edin megbetegedett. Edinnek gyors gyógyulást kívánunk! Majd az egyik egyesületünk közül, a HUM maradt helyiség nélkül. Egyszerűen nem tellett a lakbérre. Ez nagy csapás volt a folyóiraatra nézve is, mert eddig a szarajevói HUM intézte a technikai szerkesztést és a nyomtatást. Persze míg észbe kaptunk, megint elmúlt egy-két hónap. Az „észbekapás” alatt annak a gondolatnak megérését értjük, hogy a technikai dolgokat és a nyomtatást a Banja Luka-i Magyar Szó is megszervezheti. Szerencsénkre a **Republika Srpska Tanügyi- és Kulturális Minisztériuma** által kiírt megfelelő pályázaton sikerült a szükséges anyagiakat biztosítani. A folyóirat kiadási költségét segített fedezni **Banja Luka** városa is. **Nagyon szépen köszönjük!** Végül is 2008. november 6-án a Magyar Szó vezetősége elhatározta, hogy a HUM beleegyezése esetén elvállalja az Új Dobos 3. számának kiadását. Elindult a levelezés az elektronikus postán, elkezdődött az újságanyag gyűjtése.

A HUM és a Magyar Szó megállapodása értelmében nem sokat változtattunk a folyóiraton. Az olvasó a kétnyelvű Új Dobosban megtalálhatja a szokásos vezércikkeket, az egyesületek elnökének évi beszámolóit. Ígéretünkhöz híven folytatjuk a nemzeti kisebbségek bosznia-hercegovinai jogainak ismertetését a nem régi községi választások rövid elemzésével. A volt Jugoszlávia területén működő magyar egyesületek képviselőinek pélmonostori találkozásá-

ról Muratović Irma ír. Bíráló hangú a Szerb Köztársasági Nemzeti Kisebbségi Egyesületek Szövetségének ötvenes jubileumával kapcsolatban írt cikkünk, de reméljük, hogy legalább egy kicsit javít a Szövetség Tanácsának további munkáján. Meg kell említenünk a nagybecskereki magyarokról, azaz a Petőfi kultúregyesületről írt tanulságos ismertetést. A Petőfi egyesület 63 éves jubileuma alkalmából Szőke Árpád jelentkezett az Új Dobosnak. Német Aleksandar folytatja Szarajevó város történelméről szóló írásait. Ebben a számban az Osztrák-Magyar Monarchia alatti építkezés a téma. Sabolek Leóna beszámol egy szarajevói koncertről, ahol Kodály és Bartók művek kerültek előadásra, valamint a párhuzamos kiállításról is. Mindez a Magyar Nagykövetség, a HUM és a Novo Sarajevo-i zeneiskola együttműködésének az eredménye. Egy szarajevói gyermekcsoport az elmúlt nyáron részt vett a budaörsi tradicionális táborozáson. Erről pedig Hadžikadunić Esztella ír. Szépirodalmi próbálkozásokkal ebben a számban megint a Banja Luka-i magyarok jelentkeztek. Először ír az Új Dobosban Laćak Süli Katalin és Malešević Feletár Katarina. A már megszokott Szakácsoldalt ismét Bogosanović Julianna állította össze.

Új próbálkozás a folyóiratunkban a rövid hírek bevezetése. A hírek a két egyesület, a magyar és a többi nemzeti kisebbség életét, munkáját fődí.

Elmondhatjuk, hogy ismét sikerült összegyűjteni egy folyóiraatra valót. Végül kérjük a kedves magyar és magyar származású Olvasót, hogy ragadjon tollat, vagy üljön a számológéphez és írjon az Új Dobosba, amiről éppen kedve van. Csak ilyen módon lesz a folyóiratunk igazán az itteni magyar kisebbség lapja.

Dragi čitaoc,

zakasnili smo malo sa ovim brojem. Na žalost razloga za kašnjenje smo imali na pretek. Istina je, da nikakvo pravdanje neće promeniti činjenicu, da je proteklo 15 mjeseci od pojavljivanja zadnjeg broja Új Dobosa. Ipak, da navedemo objektivne razloge, koje opravdavaju kašnjenje našeg časopisa.

Prvo, razboleo se dosadašnji tehnički urednik, Dervišefendić Edin. Ovom prilikom želimo mu brzo ozdravljenje...Posle, jedno od naših udruženja, HUM, ostalo je bez svojih prostorija. Jednostavno nije bilo sredstava za stanarinu. Ovo je bilo veliki udarac i za časopis, pošto do sada sarajevski HUM organizovao tehničko uređivanje i štampanje. Dok smo se mi snašli, opet je prošlo par mjeseci. Pod „snalaženjem“ podrazumevamo sazrevanje ideje, da tehničko uređenje i štampanje mogao bi da organizuje i banjalučki Magyar Szó. Srećom, na odgovarajućim konkursima **Ministarstva za obrazovanje i kulturu Republike Srpske** uspjeli smo obezbjediti potrebna sredstva. Troškove izdavanja časopisa pomagao je pokriti i grad **Banja Luka**. **Najljepše hvala svima!**

Konačno, 06.11.2008.godine, rukovodstvo Magyar Szó-a odlučilo je, da u sporazumu sa HUM-om, prihvata organizovanje tehničkih priprema i štampanje 3. broja Új Dobosa. Počelo je razmenjivanje pisama elektronskom poštom, započelo je prikupljanje materijala za časopis.

Na osnovu sporazuma između HUM-a i Magyar Szó-a, nismo mnogo menjali na koncepciji lista. Možda najuočljivija promjena jeste, da na manjem broju stranica pokušali smo više pisati o životu naših udruženja i manjina. Čitaoc u našem zajedničkom, dvojezičnom Új Dobosu može da pronađe uobičajne uvodne članke, godišnje izvještaje prijedседnica naših udruženja. Držeći se obećanja, nastavljamo sa upoznavanjem o pravima nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini, ovaj put

preko kratke analize nedavno proteklih lokalnih izbora. Sa skupa delegata udruženja mađara, koja deluju na teritoriji bivše Jugoslavije, a koji je održan u Belom Manastiru, izvještava Irma Muratović. Kritičan je ton našeg članka, koji je napisan povodom petogodišnjice osnivanja Saveza udruženja nacionalnih manjina Republike Srpske. Nadamo se, da će barem malo pomoći u unapređivanju rada Veća Saveza. Moramo skrenuti pažnju na vrlo poučan članak o zrenjaninskim Mađarima, odnosno o kulturno-umetničkom društvu Petőfi. Szóke Árpád je pisao u Új Dobos povodom 63. godišnjice osnivanja KUD Petőfi. Aleksandar Nemet nastavlja pisati o istoriji grada Sarajeva. U ovom broju tema je gradnja za vrijeme Austrougarske. Leona Sabolek izvještava o jednom sarajevskom koncertu, gdje su izvodili djela Kodalya i Bartóka, kao i o paralelnoj izložbi. Sve ovo je rezultat saradnje Mađarske Ambasade, HUM-a i muzičke škole iz Novog Sarajeva. Jedna grupa sada sarajevske djece je prošlog ljeta učestvovala na tradicionalnom logorovanju u Budaörsu. O ovom događaju izvještava Estela Hadžikadunić. Literarnim djelima ponovo su se javili Banjalučani. Prvi put su svoje literarne pokušaje objavile u Új Dobosu Kalalin Laćak i Katarina Malešević. Već uobičajne stranice mađarske kuhinje sastavila je i ovaj put Julijana Bogosanović.

Novi je pokušaj u našem časopisu uvođenje rubrike „Aktuelnosti“ sa kratkim vijestima i informacijama. Vijesti su iz života i rada naših udruženja, mađara i drugih nacionalnih manjina.

Dakle uspjeli smo skupiti materijal za jedan časopis. Na kraju opet molimo vas Mađare i građane mađarskog porijekla, da uzmete pero u ruke ili da sjednete kod računara i da pišete za Új Dobos o svemu što vas zanima. Samo na ovaj način će naš časopis postati potpuno list ovdašnje mađarske nacionalne manjine.

Uredništvo

Mindannyiunk örömeire lehetősé-günk nyílt a folyóirat új számát kiadni, így az egyesületünk tagjai kifejezhetik gondolataikat és érzéseiket nemzetiségükről és származásukról. Az eredményes munka az egyesületben sok időt és lemondást igényel. Manapság mindenki siet valahová, mivel minden felgyorsult, a munka, az otthoni családi élet. A mi munkánk az egyesületben önkéntes alapon folyik, ami azt jelenti, hogy azért dolgozunk mert kedvünk van, mert szeretnénk megőrizni itt, ebben az élettérben is a nemzeti öntudatunkat. Alkalm adódott, hogy bemutassuk kulturális örökségünket, beszéljük és tanuljuk anyanyelvünket. A helyi önkormányzat valamint a Kulturális és Művelődési Minisztérium teljes fokú segítségét élvezzük, úgy anyagiakban, mint erkölcsileg és ezért hálásak is vagyunk. A tájékoztatás eszközei is pártolnak bennünket és közvetítenek minden érdekes eseményt, ami az egyesület szervezésében történik. Örömmel emelem ki a Magyar Köztársaság sarajevói nagykövetségével való jó együttműködést. Varga Imre nagykövet úr támogatja tevékenységeinket és köztünk való megjelenésével mindig ihletet ad a további munkához. A Magyar Nagykövetség többi alkalmazottai is támogatnak bennünket. A kultúrával kapcsolatos dolgokban Félegyházi Csaba úrral is folyamatosan együttműködünk. Azért, hogy egy terv megvalósítása jól sikerüljön, sok ember munkájára van szükség.

Az elmúlt évben sokat dolgoztunk és sok tervet meg is valósítottunk. Arra törekedtünk, hogy polgártársainknak bemutassuk nemzetünk kultúráját és szokásait. Megemlítenék néhány érdekesebb eseményt, amelyek jelentősebbek voltak. Az első helyen mindenféleképpen a magyar kultúra napját kell említeni, amit július 12-én és 13-án tartottuk, barátaink, a Petőfi ME segítségével. Ez az egyesület 63 éves alkotó munkát tud maga mögött. A társulat az én szülővárosombeli, zrenjanini, azaz nagybecskerekéi. Sokévi tevékenységükkel számos elismerést szereztek a kultúra terén. A szoros együttműködés a Petőfi Művelődési Egyesülettel mindkét oldalra nézve hasznos, mind a két országban élő magyar nemzeti kisebbségek nyelvének, szokásainak és hagyományainak megőrzése céljából. A műsor két részből állt. Az

első ismertető jellegű volt, ahol kézimunkát, hímzéseket, viseleteket valamint vesszőből és kukoricaszárból készült tárgyakat állítottunk elő. Azok, akik meglátogatták a kiállítást, maguk is részt vehettek az említett tárgyak elkészítésében. Megtanulhatták a kézimunkázás során a magyar hímzés alapjait is. Vendégeinket aprósüteménnyel, úgynevezett mézeskaláccsal ajándékoztuk meg, amely még nagyanyaink receptje alapján készült. Igyekeztünk minél élethűbben ismertetni a magyar kultúra alapelemeit, ezért a kiállítást zenés műsor kísérte, amely a magyar zeneművészet különböző területeit mutatta be. Egy népies terített asztal is része volt a kiállításnak, amely egy falusi otthont varázsolt elénk ebédidőben.

Az összejöveteleinken mindig jó a hangulat

A program második része szórakoztató jellegű volt Magyar zenei est címmel. A műsornak e részében került bemutatásra a hagyományos néptánc és folklór. A nyílt órán megjelentek, a magyar néptánc és a csárdás alaplépéseivel ismerkedtek meg. Természetesen a magyar hagyományos konyha sem maradt feledésbe. Vendégeinknek bográcsos marhapörköltet és túrós csuszát tálaltunk. Az ételeket magyar szakácsmester készítette el. Felszolgáltunk jó borokat is, ezeket a Magyar Nagykövetség képviselői hozták. Az egész program célja az volt, hogy polgártársainknak bemutassuk a magyar zene és néptánc szépségét, megerősítsük együttműködésünket az állam területén élő más nemzeti kisebbségekkel, valamint a magyarok népszerűsítése a Szerb Köztársaságban. Műsorunkat ünnepélyesebbé tette jelenlétével számos Banja Luka-i polgár, köztük Davidović polgármester úr és munkatársai, Félegyházi

Csaba úr, a nagykövetség képviselője, valamint a Nemzeti Kisebbségek Szövetségének képviselői. Mindez a Stara Bašta étteremben zajlott le, a szép népies környezetben, melynek tulajdonosa Rozália asszony. Ő is az egyesületünk tagja. Sokat segített a programunk létrehozásában. A terveinket sikerült megvalósítani, amit az is bizonyít, hogy felkerült a Magyar Köztársaság Nagykövetségének web-lapjára. Erre a sikeres rendezvényre büszkék vagyunk. Ez alkalommal köszönetet mondok mindazoknak, akik segítettek, jelenlétükkel is, céljaink megvalósításában.

A nagybecskereki leánykórus a Magyar kultúra napján Banja Luka-n

A nemzeti kisebbségek kulturális tevékenységének Banja Luka-i szemléje már hagyományos. Szeptember 29-én tartották meg a Szerb Köztársaság Népszínházában. Ez az előadás ugyancsak jelentős helyet foglal el a mindennapi tevékenységünkben. Ebben az évben (2008-ban) 10 egyesület vett részt a műsorban. Mi komolyzenei számmal léptünk fel. A Banja Luka-i zeneiskola tanárnői, a nagy magyar zeneszerző, Bartók Béla műveit adták elő. A résztvevőket, a rendezvény alkalmából, fogadta Kuzmanović úr, a SZK elnöke és Davidović úr is, Banja Luka polgármestere. A fogadások kellemes, fesztelen légkörben folytak le, beszélgettünk a Nemzeti Kisebbségek Szövetségének eddigi munkájáról és megköszöntük az eddigi támogatást, amit a Szerb Köztársaság és Banja Luka város nyújt. Az ő segítségük nélkül nem lehetnénk ilyen hatékonyak.

Említésre méltó a cseh egyesület, a Češka Besjeda-val való jó együttműködés. Együtt szerveztünk különböző ünnepségeket, irodalmi esteket, munkatapasztalatot cserélünk és segítünk egymásnak, ha szükséges.

Lényeges megemlíteni még azt, hogy 2008 márciusában megalakult a bosznia-hercegovinai parlament keretében, mint taná-

csadó szerv, a Nemzeti Kisebbségek Tanácsa. Tíz tagja van, közülük az egyik én vagyok, mint a magyar nemzeti kisebbség képviselője. A munkánk kezdete főleg a munka módszerének, a tanács feledatainak és a jogainak ismertetéséből állt. Lehetőséget kaptunk ahhoz, hogy a legmagasabb szinten vegyünk részt, legalább közvetve, a nemzeti kisebbség életét és jogait érintő határozatok és törvények meghozásában.

A civil szervezetek segítségével rendezett tanfolyamok, valamint tapasztalatcserék által több ismeretet szerzünk a jogainkról, a kisebbségi polgárok emberi jogainak védelméről és ezekre a területekre vonatkozó törvényekről.

Végezetül csak az maradt hátra, hogy kimondjuk, a 2008-as év munkájának osztályzata kitűnő, ugyanúgy mint a tervek megvalósításának eredményessége is. Meg kell dicsérni minden személyt és intézményt, akik kitűntek a munkában, illetve segítettek bennünket. Azt szeretnénk, hogy a folytatás is ilyen sikeres legyen és hogy újabb tagok csatlakozzanak hozzánk. A magyarok mellett helységünk minden jóakarató magyarbarát előtt is nyitva áll, akármelyik népből vagy nemzetiségből származik.

Egyik fő feladatunk a fiatalokat bekapcsolni a munkánkba: Pintér Olivér

Csatlakozzon hozzánk! Már a jövő évre is érdekes terveink vannak, mellyel felhívhatjuk magunkra a nyilvánosság figyelmét. Ha még nem tette meg, vegyen részt aktívan a Magyar Szó egyesület munkájában. Alapszabályzatunk alapján is ez a magyar és a magyar származású polgárok, valamint a magyarokkal rokonszenvezők egyesülete.

Szíves üdvözlét az Új Dobos minden olvasójának!

Fordította: Pintér Olivér

Irena Miliivojević: Kratki Izveštaj o radu udruženja Magyar Szó u 2008. godini

Drago nam je što smo u mogućnosti, da izdamo novi broj časopisa, da članovi naših udruženja mogu izraziti svoje misli i osećanja u vezi porekla i korena. Kvalitetan rad u udruženju iziskuje puno vremena i samoodricanja, jer u današnjem vremenu svi nekuda žure i sve je ubrzano: posao, kućni i porodični život, sve. Naš rad u udruženju je volonterski, što znači da radimo zato što to volimo jer želimo sačuvati svoj identitet na ovim prostorima. Ukazala nam se mogućnost, da predstavimo kulturnu baštinu, govorimo i učimo svoj maternji jezik. Imamo punu podršku lokalne samouprave i Ministarstva za prosvjetu i kulturu, kako moralnu, tako i materijalnu i zahvalni smo na tome. Mediji nam daju takodje punu podršku i prenose sva interesantna dešavanja, koje organizuje udruženje. Želim da istaknem, što nam je posebno drago, dobru saradnju sa Ambasodom Republike Mađarske, u Sarajevu. Njegova ekscelencija gospodin Varga Imre podržava naš rad i svojim prisustvom daje elan za daljnje aktivnosti. Podržavaju nas i drugi službenici ambasade. Sa gospodinom Csabom Félegyházi, atašedom za kulturu, imamo kontinuiranu saradnju. Za ostvarenje nekog projekta potreban je čitav tim ljudi, da bi se isti ostvario na kvalitetan način.

Julijana i Irena sa Ambasadorom Mađarske

Ove godine imali smo puno aktivnosti i ostvarenih projekata. Trudili smo se, da našim dragim sugrađanima predstavimo kulturu i običaje Mađara. Spomenula bih nekoliko interesantnih događaja, koji su bili značajniji: Na prvom je mestu svakako Dani mađarske kulture 12. i 13. jula, koji su održani pomoću naših velikih prijatelja, članova KUD Petőfi. To društvo ima 63 godišnju tradiciju rada i

stvaralaštva. Iz Zrenjanina je, Velikog Bečkereka, mog rodnog grada. Svojim dugogodišnjim radom dobijalo je mnoga priznanja u oblasti kulturnog stvaralaštva. Bliska saradnja sa KUD Petőfi obostrano je od velikog značaja, radi očuvanja mađarskog jezika, običaja i tradicije mađarskih nacionalnih manjina u obe države. Program se sastojao iz dva dela: Prvi deo bio je edukativnog karaktera, koji se sastojao od izložbe ručnih radova, vezova, nošnji i predmeta izradjenih od pruća i kukurozovine. Na izložbi je verno predstavljen i sto seoskog doma u vreme ručka. Tokom izložbe pružena je mogućnost posetiocima, da i sami učestvuju u izradi spomenutih predmeta, kao i da savladaju osnovne elemente veza mađarskih ručnih radova. Naše goste smo darivali sitnim kolačima, takozvanim medenim kolačima, koji su urađeni po receptu naših baka. U nastojanju, da se što vernije prikažu osnovni elementi mađarske kulture, izložba je praćena mađarskim muzičkim programom, iz više oblasti muzičke umetnosti.

Drugi deo programa bio je kulturno-zabavnog karaktera, pod nazivom "Veče sa mađarskom muzikom". U ovom delu sledio je kulturno-umetnički program na osnovama folklora i izvornog narodnog stvaralaštva. Na otvorenom času prisutni su se upoznali sa osnovnim koracima čardasa, narodnog plesa Mađara. Naravno, nije bila zanemarena ni tradicionalna mađarska kuhinja. Gostima je bio pripremljen teleći perkelt (pörkölt) iz kotlića i rezanci sa sirom (túrós csusza). Jela je pripremio mađarski profesionalni kuvar. Bila su ponudjena i izvrsna mađarska vina, koje su doneli predstavnici iz Ambasade Mađarske. Cilj celokupnog programa je bio, da našim sugrađanima dočaramo lepote mađarske muzike i igre, ojačamo saradnju sa drugim nacionalnim manjinama, koje žive na prostorima naše današnje domovine, kao i popularizacija Mađara u RS.

Priredbu su uvećali svojim prisustvom brojni građani Banja Luke, gradonačelnik, gospodin Davidović sa saradnicima, predstavnik Ambasade, gospodin Csaba Félegyházi, predstavnici Saveza nacionalnih manjina, itd. Sve se odigralo u restoranu "Stara bašta", u divnom ambijentu, etno stilu, čija je vlasnica gospođa Rozalija, inače članica našeg udruženja. Puno nam je pomogla u realizaciji programa. Projekat je bio uspešno realizovan, što dokazuje i činjenica, da je postavljena na web-

stranici Ambasade Republike Mađarske. Zbog uspešne realizacije smo i ponosni. Ovom prilikom zahvaljujem svima onima, koji su nam pomogli u ostvarenju cilja ili svojim prisustvom uveličali priredbu.

Banjalučka Smotra kulturnog stvara-laštva nacionalnih manjina je već tradicionalna. Održana je 29. septembra u Narodnom pozoristu RS. Ova priredba takođe zauzima značajno mesto u našem životu i radu. Ove godine (2008.god.) nastupilo je 10 udruženja u programu. Mi smo ponudili

Ispraćaj stare i doček nove 2009. godine sa Česima i Slovacima

muzičku tačku sa polja ozbiljne muzike. Naše profesorice iz muzičkih škola u Banja Luci izvodile su dela velikog mađarskog kompozitora Béle Bartóka. Povodom ove manifestacije upričeni su prijemi kod predsednika RS, gospodina Kuzmanovića i gradonačelnika gospodina Davidovića. Prijemi su protekli u prijatnoj opuštеноj atmosferi, gde smo razgovarali o dosadašnjem radu Saveza nacionalnih manjina, i zahvalili smo na podršci, koju nam pruža Republika Srpska i grad Banja Luka. Bez toga ne bi delovali, kao što delujemo sada.

Spomenula bih i dobru saradnju sa udruženjem Čeha "Česka besjeda". Zajednički smo organizovali razne proslave, književno veče, razmenjujemo iskustva u radu i pomažemo jedni drugima, ako se ukaže potreba.

Interesantno je još spomenuti, da je u martu ove godine konstituisano Vijeće nacionalnih manjina pri Parlamentu BiH, kao savetodavno telo. Ima 10 članova i među izabranima sam i ja, kao predstavica mađarske nacionalne manjine. Početak rada je uglavnom protekao u upoznavanju sa metodologijom rada, zadacima i pravima, koje ovo telo ima. Ukazala se prilika, da se i na najvišem nivou zakonodavne vlasti

učestvuje, barem indirektno, u donošenju odredbi i zakona vezanih za život i rad nacionalnih manjina.

Julijana sa Zahvalnicom, koju je udruženje dobilo za nastup na Banjalučkoj Smotri

Uz pomoć nevladinih organizacija, putem edukacija i okruglih stolova, saznajemo više o pravima i zaštiti ljudskih prava pripadnika manjina, o zakonima, koji se odnose na ovu oblast.

Preostalo je da kažemo, da je konačna ocena rada u 2008.godini odlična, kao i uspešnost ostvarenja planiranog programa. Treba da pohvalimo one osobe i institucije koji su nam pomogli ili se istakli u radu. Želja nam je, da tako uspešno nastavimo i dalje, da nam se priključe još novi članovi. Pored Mađara naša vrata su otvorena svim dobronamernim ljudima, pripadnicima svih nacija i nacionalnosti, priljateljima Mađara. Priključite nam se! Plan za iduću godinu već imamo, postoje interesantni projekti, koji će privući pažnju članova Magyar Szó-a i javnosti. Ako još to niste učinili, uključite se aktivno u rad udruženja "Magyar Szó". Po Statutu to je udruženje građana Mađara, građana mađarskog porekla i svih simpatizera...

Srdačni pozdravi svim čitaocima Új Dobos-a!

Muratović Irma:

A régi jó szokásunkhoz híven, a közös folyóiratunk e számában is szeretnénk röviden ismertetni a múlt évi tevékenységeinket. An-nak ellenére, hogy számos nehézségeink voltak, a 2008-as évben is nagyon aktívak voltunk, és sikerült terveink nagy részét teljesíteni, de kezdjük az elejétől.

A ferences zárda helyiségében március 15-én a magyar nemzeti ünnepet alkalmi műsorral ünnepeltük, melyen jelen volt Varga Imre nagykövet úr, a nagykövetség többi tagjával együtt, az EUFOR magyarországi katonák csoportja, tagjaink, valamint számos vendég. A program keretében, nagy sikert aratott a Safet Beg Bašagić Általános Iskola táncsoportja, amelyet Hadžikadunić Klára, egyesületünk tagja vezet. Hat kislány, stílizált magyar nemzeti viseletben táncolt Brahms Magyar táncokra, valamint a csárdás muzsikájára. A vendégek részéről a gyerekek fellépése viharos tapsot aratott. Hangsúlyoznom kell, hogy a ruhákat maga Klára asszony varrta, amely az ő áldozatos munkájára utal ebben a programban.

Magyarország Nagykövete átadja ajándékát a HUM elnöknőjének

Ez alkalommal, meglepetésünkre a nagykövetségtől egy CD-lejátszót kaptunk, aminek nagyon megörültünk, amiért ezúttal is szeretnénk hálánkat kifejezni.

Az áprilisi hónapban részt vettünk egy gyűlésen, melynek a témája egy kézikönyv kidolgozása volt, amelynek címe: Ismerjük meg a nemzeti kisebbségeket Bosznia-Hercegovinában. A könyv az általános iskolák részére készült.

Beszámoló a HUM tavalyi munkájáról

A május hónap nagyon szomorú volt a számunkra! Olyan határozatot kellett hoznunk, hogy elhagyjuk az egyesületünk helyiségét, mert nem volt több pénzügyi lehetőségünk fizetni a bérletet és a többi költséget. Megbeszéltük, hogy a bútorainkat és a felszereléseinket, amivel rendelkezünk, néhány tagunknál raktározzuk el, akiknél lehetőség van erre. Részemről, ez nagyon nehéz határozat volt, mert az alapításunk óta, most először nincs olyan hely, ahol összejöhetnénk és társalognánk. Nagyon szomorú, hogy a mi hatóságunknak nincs érzéke a kisebbségek munkájának finanszírozására és a munka támogatására. Azóta a gyűléseket lakásokban tartjuk, munkánkra pedig a magán telefonokat használjuk.

Június elején közös gyűlést szerveztünk a nemzeti kisebbségek egyesületei képviselőinek. A szlovénok egyesülete kezdeményezte, hogy kezdjünk neki egy közös projekt megvalósításának és pénzgyűjtésnek, amely a közös Kisebbségek Otthona építésére irányul. Közös megegyezést írtunk alá, amelynek alapján a szlovénok egyesülete elkezdti ennek a projektnek a megvalósítását. Az idén is Budakalászon került megszervezésre a Kárpát-régió Magyar Egyesületeinek az összejövele, amelyen a HUM képviselőjében részt vett Homoja Borbála. A már tradicionális részvétel mindig gazdagít bennünket valami új ismerettel, és kiszélesíti a további működésünk lehetőségeit.

Nyilvános pályázat alapján, jóváhagyták a Szarajevó az Osztrák-Magyar Monarchia idejében című könyv nyomtatását, amelynek a szerzője Német Aleksandar, aki az egyesületünk tagja.

Augusztusban, egy hat fős gyermekcsoport utazott Budaörsre Hadžikadunić Klárával, aki az útvezető volt. Hét felejthetetlen napot töltöttek egy indián táborban, amelyet Mester Edit vezetett. Ez alkalommal is az EUFOR magyar kontingense kínálta fel a minibuszát, térítésmentesen elszállította és hazahozta a gyermekeket. Ezúton is köszönetet mondunk nekik, valamint a nagykövetségnek, akik segítettek ennek a programnak a megvalósításában.

Szeptemberben részt vettünk a TV Bingo Show-ban a HUM és a cseh származású polgárok egyesületével Češka Besedával, ahol tájékoztattuk a széleskörű nyilvánosságot az egyesületünk munkájáról, és nagy szerencsénkre nyertünk 10.000,00 KM-át.

Safet Beg Bašagić Általános Iskola táncsoportja a márciusi ünnepeken

Ezt az összeget egyenlően elosztottuk el az egyesületek között, és az összeg segítségével, megvalósíthattunk néhány tervet.

A nagykövetség által szervezett október 20-ai ünnepségen mi is részt vettünk, majd ezt követően a Magyar Televízió újságíróival közös vacsora keretében megemlékeztünk e napról. Ez alkalomból felvétel készült a Panoráma külpolitikai műsorának adásába.

November végén egy koncertet tartottak, és egy Bartók–Kodály kiállítást rendeztek az Novo Sarajevo-i Zenedében. Rendkívüli élménybe részesítettek bennünket a Zenede hallgatói a magyar szerzők műveinek előadásával, ami mindenkit meglepett, és különösen lelkes tapsal díjazta az előadókat a nagykövet úr, Varga Imre. A tanárok és a diákok igyekezetét nagy tapsal és gratulációkkal jutalmazták meg, valamint a jövőbeli együttműködés megbeszélésével.

A decemberi hónap a közelgő ünnepek révén az egyesületek közötti barátkozás ideje, amikor új tervek keletkeznek a következő évről. Így együtt ünnepeltünk a csehekkel, és voltunk azon a koncerten, amelyet a lengyelek szerveztek. Mindannyiunk véleménye az, hogy az együttes munkával, sokkal több jogot érvényesíthetünk.

December végén eleget tettünk a nyilvános meghívásnak és részt vettünk az alapító gyűlésen a Föderációbeli Kisebbségi Tanács képviselőjének megválasztásában. A jelenlévők közül, engem ajánlottak a munkabizottság tagjának, amelynek az a feladata, hogy megteremtse a feltételeket és megalapítsa a tanácsot. A törvényben lévő ellentmondások miatt nehéz megállapítani, hová tartozik ez az intézmény, ezért sok megoldandó feladat vár ránk. Joggal elvárjuk és nagyon reméljük, hogy rövid időn belül sikerül megalapítanunk a Föderáció Parlamentjének Kisebbségi Tanácsát a kitartó Sanja Bogdanović és a Föderáció kormánya egyetértésével.

A végén minden olvasónknak szerencsés és sikeres 2009-es évet kívánok, és még egyszer kérem a tagokat, hogy vegyenek részt az egyesület munkájában, és segítsenek nyelvünk és szokásaink megőrzésében, mindazok, akik ebben a szép országban élnek.

Fordította: Horváth Rozália

Muratović Irma:

Izvještaj o radu Udruženja Mađara HUM u 2008. godini

Izložba u muzičkoj školi

Po dobrom starom običaju i u ovom broju našeg zajedničkog časopisa, željela bih ukratko opisati sve događaje u našem udruženju koji su obilježili proteklu godinu. Bez obzira na veliki broj poteškoća, i u 2008. godini smo bili veoma aktivni i uspjeli smo realizovati veći dio planiranog programa, pa da krenemo od početka.

Petnaestog marta, obilježili smo mađarski nacionalni praznik prigodnim programom u prostorijama Franjevačkog samostana na kojoj su bili prisutni gospodin ambasador Varga Imre zajedno sa drugim članovima ambasade, grupa mađarskih vojnika EUFOR-a, veći broj naših članova kao i brojni gosti. U sklopu programa oduševljenje je izazvao nastup plesne grupe iz O.Š. Safet beg Bašagić, koju vodi nastavnica Hadžikadunić Klara, član našeg udruženja. Šest djevojčica, obučenih u stilizovane mađarske nošnje, plešući uz zvuke Bramisovih Mađarskih plesova i u ritmu čardaša, izazvale su buran aplauz prisutnih gostiju. Moram naglasiti da je kostime svojeručno sašila gospođa Klara, što ukazuje na njen predan i požrtvovan rad u realizaciji ovog programa. Ovom prilikom, na naše veliko iznenađenje, od ambasade smo dobili na poklon CD- pler, za šta im se i ovim putem još jednom zahvaljujemo.

April mjesec je obilježen našim učešćem na skupu, čija je tema bila izrada priručnika pod imenom «Upoznajmo nacionalne manjine u BiH», namijenjenog za osnovne škole.

Maj mjesec je bio tužan za nas! Morali smo donijeti odluku o napuštanju prostorija našeg udruženja, jer više nismo imali finansijskih mogućnosti za plaćanje najma prostora i ostalih režijskih troškova. Dogovorili smo se, da inventar i opremu koju posjedujemo privremeno preselimo kod par naših članova koji su u mogućnosti to uskladištiti. Za mene je to bila teška odluka, jer po prvi put od osnivanja nemamo zajedničko mjesto za okupljanje i druženje. Žalosno je da do danas, naša vlast nema sluha za finansiranje i podržavanje rada udruženja nacionalnih manjina. Od tada sastanke organizujemo po stanovima, a za rad koristimo privatne telefone.

Početak juna organizovan je zajednički sastanak predstavnika većeg broja Udruženja nacionalnih manjina, a na inicijativu Udruženja Slovenaca, na pokretanju ideje o realizaciji postojećeg projekta i sakupljanju sredstava za izgradnju zajedničkog «Doma manjina». Potpisan je zajednički dokument, na osnovu kojeg će Udruženje Slovenaca djelovati u pravcu realizacije tog projekta.

I ove godine u Budakalászu je organizovan skup Udruženja Mađara Karpatskog regiona na kome je učešće ispred HUM-a uzela gospođa Homoja Borbala. Već tradicionalno učešće na tom skupu obogati nas za neka nova saznanja, i proširi vidike o mogućnostima daljnjih aktivnosti.

Na osnovu javnog konkursa, odobrena su

Učesnici-delegati skupa udruženja Mađara Karpatskog regiona u Budakalászu

nam sredstva za realizaciju projekta i štampanje knjige «Sarajevo za vrijeme Austrougarske monarhije», čiji je autor naš član Nemet Aleksandar.

U avgustu mjesecu grupa od šestero naše djece zajedno sa vođom puta Hadžikadunić Klarom otputovalo je u Budaörsu, gdje su proveli sedam nezaboravnih dana u indijanskom taboru pod vodstvom gospođe Mester Edit. I ovog puta mađarski kontingent EUFOR-a je ustupio svoj mini bus i besplatno odveo i vratio našu djecu. Ovim putem koristim priliku da im se zahvalim kao i Ambasadi Mađarske, koja je pomogla u realizaciji ovog programa.

Septembar je obilježen zajedničkim učešćem HUM-a i Udruženja građana češkog porijekla Češka beseda u emisiji TV Bingo Šou, gdje smo predstavili široj javnosti rad naših udruženja, i na našu radost izvukli nagradu od 10000 KM . Ovaj novac je ravnomjerno podjeljen između naših udruženja i omogućilo nam realizaciju nekih novih programa.

Osim svečanog prijema koji je organizovala Ambasada povodom proslave 20. oktobra na kom smo bili prisutni, slavili smo ovaj praznik družeći se na zajedničkoj večeri zajedno sa novinarima Mađarske državne televizije. Tom prilikom snimljen je i prilog za njihovu popularnu spoljno političku emisiju Panorama.

Krajem novembra održan je koncert i otvorena izložba Bartoka i Kodaja u prostorijama Muzičke škole Novo Sarajevo.

Izuzetan ugođaj koji su nam priredili

učenici ove škole izvodeći muziku mađarskih autora, bio je iznenađenje za sve prisutne, a naročito oduševljenje i veliki aplauz izvođačima, uputio je gospodin ambasador Varga Imre. Trud nastavnika i djece je bio nagrađen čestitkama i gromoglasnim aplauzom svih prisutnih, kao i dogovora o daljnjoj saradnji.

Decembar mjesec je vrijeme druženja sa ostalim udruženjima, a povodom predstojećih praznika, kada ujedno nastaju planovi za zajednički rad u sljedećoj godini. Tako smo i mi slavili sa Česima i bili na koncertu koji su organizovali Poljaci. Stav svih nas je da bi zajedničkim djelovanjem sigurno mogli postići puno više u ostvarivanju naših prava.

Krajem decembra odazvali smo se javnom pozivu i učestvovali u Osnivačkoj skupštini za odabir predstavnika u Vijeće manjina Federacije. Od strane prisutnih, predložena sam za člana radnog predsjedništva, čiji je zadatak da stvori uslove za realizaciju i osnuje Vijeće. Zbog velikog broja nejasnoća u zakonu kao i pod čiju nadležnost spada ova institucija, pred nama je veoma težak zadatak. Upornošću gospođe Sanje Bogdanović i, nadam se, razumijevanjem Vlade federacije čiju pomoć s pravom očekujemo, vjerujem da ćemo uspjeti i u relativno kratkom roku oformiti Vijeće manjina Federacije.

Na kraju svim čitaocima želim sretnu i uspješnu 2009. godinu i još jednom pozivam sve članove, da daju svoj doprinos u radu udruženja i pomognu da se sačuva kultura, jezik i običaji naše manjine koji žive u ovoj lijepoj zemlji.

UDRUŽENJA NISU BAŠ DOBRO ISKORISTILA LOKALNE IZBORE

Prvi put smo mi, pripadnici nacionalnih manjina, mogli biti izabrani u opštinsku skupštinu, kao predstavnici manjina iz lokalne sredine. Veliki je to korak u razvoju demokratije ovde, u Bosni i Hercegovini. Radujemo se ovome. Jasno je ipak, da samo donošenje, pa čak i primena novog izbornog zakona nije ni izdaleka rešila sve naše probleme. Šta konkretno može učiniti jedan ili dva delegata, makar su i beskompromisni borci za prava manjina? Svi znamo, praktično vrlo malo. Pa gde je rešenje? Ideja zakonodavca je bila, da našim izabranim delegatima omogući da sa skupštinskih govornica približe probleme nacionalnih manjina delegatima-sugrađanima. Svakako, nakon autentičnog tumačenja potreba veća je verovatnoća, da će ta pitanja biti razmatrana, pa možda i rešena.

Rešenje je dakle u glavama delegata u skupštini. Njihova svest o nužnosti poštivanja interesa manjina, svest o toleranciji i razumevanju dodatnih kulturnih i obrazovnih potreba građana, pripadnika nacionalnih manjina, je odgovor na postavljeno pitanje.

Bez obzira na sve gore iznešeno, ipak trebali smo bolje iskoristiti priliku, koju nam je dao novi Izborni zakon. Većina udruženja nacionalnih manjina u Banja Luci nije ni pokušala, a Savez nacionalnih manjina RS nije neposredno imenovao zajedničkog kandidata za opštinsku izbornu listu, zbog nejasnoća oko Izbornog zakona. Samo donekle je opravdanje relativno kratko vreme, koje je bilo na raspolaganju za snalaženje i dogovor oko zajedničkog (ili zajedničkih) kandidata. Nastalu situaciju obilato su koristili drugi kandidati, a neki od njih su samozvani pripadnici nacionalnih manjina. Kako će nas pripadnike manjina predstavljati član političke partije, koji mora zastupati partijsku politiku? Još je gora situacija sa samozvanim pripadnikom manjina, koga uopšte ne interesuju problemi građana iz manjina? Politička funkcija, bolje reći prihod delegata u skupštinama u današnja krizna vremena privlači ljude, bez obzira na lične sposobnosti i odgovornosti same funkcije...

Šta kaže novi Izborni zakon BiH? "Pravo predlaganja kandidata pripadnika nacionalnih manjina za skupštinu opštine imaju političke stranke, koalicije, liste nezavisnih kandidata i nezavisni kandidat, te **udruženja nacionalnih manjina** i grupa od najmanje četrdeset (40) građana koji imaju opšte biračko pravo. Pripadnicima svih nacionalnih manjina, koji u ukupnom broju stanovništva opštine

učestvuju ukupno do 3% stanovništva, garantira se najmanje jedno mjesto u skupštini opštine. Pripadnicima svih nacionalnih manjina, koji u ukupnom broju stanovništva opštine učestvuju ukupno preko 3% stanovništva, garantiraju se najmanje dva mjesta u skupštini opštine. Broj pripadnika nacionalnih manjina koji se bira u skupštinu opštine utvrđuje se statutom opštine na osnovu posljednjeg popisa stanovništva koji je izvršila država Bosna i Hercegovina."

Entitetski zakoni se praktično ne razlikuju od gore iznešenog.

Članovi Magyar Szó-a razmatraju banjalučku listu kandidata

Kako je sve ovo proteklo na terenu? Iz podataka sa Interneta **u oko 60% opština nije biran predstavnik nacionalnih manjina.** Nije bilo kandidata. Nije jasno zašto? U gradovima kao što je Banja Luka i Sarajevo (sa više opština) imamo samo po jednog predstavnika nacionalnih manjina u skupštinama. Dakle udruženja svoje kandidate nisu „raspodelila“ po gradskim opštinama. Samo u dve opštine su birana po dva predstavnika manjina. Ovo je opet posledica onih zakonskih 3%. Na listi nacionalnih manjina ogromna većina kandidata bila je iz redova političkih partija, pa slede samostalni kandidati, pa tek su na redu, po broju, kandidati udruženja nacionalnih manjina.

Udruženja, sve u svemu, nisu baš dobro iskoristila lokalne izbore. Ipak nadamo se, da smo barem izvukli pouku: mnogo više pažnje i rada treba posvetiti sledećim izborima. Ne samo to, nego nakon predlaganja kandidata moramo sprovesti i neku primerenu izbornu kampanju, ako želimo rezultate. Nas bi trebalo da predstavljaju pravi pripadnici nacionalnih manjina. Naši kandidati moraju biti oni građani, koji su svojim radom i poštenjem dobili poverenje od većine nas.

Laslo Tot Bojnik

Prevela: Nevenka Tot Bojnik

A NEMZETISÉGEK EGYESÜLETEI NEM TALÁLTÁK FÖL MAGUKAT A KÖZSÉGI VÁLASZTÁSOKON

Mi, a nemzeti kisebbségekhez tartozók, első ízben lehattunk megválasztva a községi tanácsba, mint a kisebbségek képviselői. Nagy előremenetel ez a demokrácia fejlődésében itt, Bosznia-Hercegovinában. Igazán örülünk ennek. Világos persze, hogy még csak megközelítőleg sem oldotta meg minden problémánkat a választási törvény meghozása, de még az alkalmazása sem. Mit tud tenni egy vagy két képviselő, még ha a kisebbségi jogokért megalkuvást nem ismerő harcos is? Mindannyian tudjuk, hogy ténylegesen nem sokat. Hát hol a megoldás? A törvényhozónak elgondolása az, hogy a mi választott küldötteinknek lehetősége legyen a tanács szószékéről megismertetni a többi küldött polgártársat a nemzeti kisebbségek problémáival. Mindenesetre a szükségletek hiteles tolmácsolása után nagyobb a valószínűsége annak, hogy a problémák napirendre kerüljenek, vagy esetleg megoldódnak. A megoldás tehát a tanács képviselőinek kezében van. A kisebbségi érdekek elengedhetetlen tiszteletének tudatosítása a képviselőkben, a türelmesség és a nemzeti kisebbségekhez tartozó polgárok külön kulturális és művelődési szükségleteinek méltányolása lehet a felelet a feltett kérdésre.

Tekintet nélkül az eddig elmondottakra, mégis jobban kellett volna kihasználnunk a választásokról szóló új törvény által nyújtott lehetőséget. A legtöbb kisebbségi egyesület Ba-nja Lukában nem is próbált jelölni, a Nemzeti Kisebbségek Szerb Köztársasági Szövetsége pedig, a választási törvény hibás értelmezése miatt, nem nevezett meg közvetlenül senkit jelöltnek a községi tanácsba. Csak részben lehet mentségül fölhozni a viszonylag rövid időt, ami rendelkezésre állt a fölkészülésekhez a közös jelölt (vagy jelöltek) megnevezésére. A helyzetet sok más jelölt nagyon alaposan kihasználta, sokan közülük csak magakinevezett tagjai valamelyik nemzeti kisebbségnek. Hogy tud képviselni bennünket egy párttag, aki a párt politikáját szorgalmazza? Még elmarasztalóbb a helyzet az al kisebbségi képviselővel, akit nem is érdekelnek a kisebbségekhez tartozó polgárok problémái. A mai válságos időben a politikai tisztség, jobban mondva a községi tanács küldöttének jóvedelme, vonz mindenkit, tekintet nélkül az egyéni képességekre és a tisztséggel járó felelősségre...

Mit mond az új bosznia-hercegovinai választási törvény? „Nemzeti kisebbségi jelöltet a községi tanácsba joga van ajánlani politikai pártnak, pártszövetségnek, független jelölt névsornak, független

jelöltnek, a nemzeti kisebbségek egyesületeinek és legkevesebb negyven (40) általános szavazójoggal rendelkező polgárnak. A nemzeti kisebbségnek, ha a összlakosságának 3%-a alatt van a létszámuk, biztosítva van egy hely a községi tanácsban. A nemzeti kisebbségnek, ha a összlakosságának 3%-a fölött van a létszámuk, biztosítva van két hely a községi tanácsban. A nemzeti kisebbségi képviselők számát a községi tanácsban a községi alapszabályzat határozza meg az utolsó, a bosznia-hercegovinai állam által végezett, népszámlálás alapján.”

Kit jelöljünk?

Az etnikumi törvények gyakorlatilag nem különböznek a fönt leírtaktól.

Hogy folyt le mindez a terepen? Az interneten található adatok alapján a községeknek mintegy 60%-ában nem választottak nemzeti kisebbségi képviselőt. Nem volt jelölt. Nem világos, hogy miért. Az olyan városokban mint Szarajevó és Banja Luka (több községgel) csak egy képviselője van a községi tanácsokban a nemzeti kisebbségeknek. Tehát az egyesületek nem „osztották el” a jelölteket a városi községekre. Csak két községben választottak két képviselőt a nemzeti kisebbségek. Ez a tény a törvény által előírt 3% következménye. A nemzeti kisebbségek választási jegyzékén nagy többségben voltak a pártok jelöltei, következtek a független jelöltek, a sor végén voltak számban a nemzeti kisebbségek egyesületeinek képviselő-jelöltjei.

Az egyesületek, végül is állíthatjuk, nem valami jól találták föl magukat a községi választásokon. Reméljük, hogy leszűrtük a tanulságot. Sokkal több figyelmet és munkát kell áldozni az elkövetkező választásokra. Ez nem is elég, a választási versenyben ki kell venni megfelelően a részünket, ha eredményt akarunk elérni. Bennünket a nemzeti kisebbségek igaz tagjainak kellene képviselni. Képviselőink csak olyan polgárok lehetnek, akik munkájukkal és becsületükkel megnyerték a többség bizalmát.

Tóth Bojnik László

Irma Muratović: SUSRET UDRUŽENJA MAĐARA SA TERITORIJE BIVŠE JUGOSLAVIJE

Beli Manastir (Hrvatska)

Od 9. do 10. januara 2009. godine Savez mađarskih udruženja Hrvatske (Magyar Egyesületek Szövetsége-MESZ), organizovao je susret udruženja Mađara sa teritorije bivše Jugoslavije u Belom Manastiru. Cilj susreta je bio jačanje postojećih i uspostavljanje novih kontakata, razmjena ideja i iskustava i iznalaženje mogućnosti za izradu zajedničkih projekata.

U radu susreta učešće su uzeli Savez mađarskih udruženja Hrvatske, Zavod za kulturu mađarske narodnosti iz Slovenije, Mađarski kulturni savez Vojvodine, čiji su nas predstavnici upoznali sa radom svojih udruženja. Mada je naše udruženje u odnosu na druge prisutne neuporedivo manje, imala sam tu čast da prisutnima predstavim dosadašnji rad HUM-a, poteškoće sa kojima se susrećemo, kao i buduće planove.

Drugi dan u rad su se uključili i članovi parlamenta koji zastupaju interese mađarske manjine u svojim vladama. Upoznali su nas sa zakonima i mogućnostima koje im pruža njihov položaj za poboljšanje života Mađara kao nacionalne manjine u zemljama u kojima žive. Obzirom na brojnost, imaju veći broj predstavnika u vlasti, a zakonski je, naročito u Sloveniji, veoma dobro riješeno pitanje zaštite nacionalnih interesa Mađara kao manjine. Problem asimilacije i odlaska Mađara u veće gradove, kao i napuštanje teritorija na kojima su vijekovima živjeli, pokušavaju riješiti organizovanjem veoma različitih aktivnosti na očuvanju kulture i tradicije. Istaknut je veliki značaj finansijske potpore kao i uključivanje mladih u rad udruženja. Osim velike podrške i finansijske pomoći vlasti, veoma važnu ulogu imaju i projekti koje nudi Evropska Unija i Republika Mađarska. Sa mogućnostima koje oni pružaju, upoznao nas je gospodin Rabb Szabolcs iz Pečujsko-Baranjske trgovačke i zanatske komore. U sklopu tog izlaganja naglašena je velika prednost zajedničke izrade projekata, ali je ukazao i na veliki rad koji stoji iza toga.

Osim ovog zvaničnog zasjedanja, imali smo priliku, da uz večeru, u veoma interesantnom ambijentu Vinskog podruma, razmjenimo mišljenja o mogućnostima saradnje i daljnijeg zajedničkog rada. U sklopu toga, rodila se i ideja, da do kraja ove godine organizujemo skup u Sarajevu, gdje će biti predstavljena sva ova udruženja sa prigodnim umjetničkim programom. Na nama je sada samo još da nađemo novac za organizovanje ove manifestacije. Ovim putem molim sve one koji imaju mogućnost da nam pruže bilo kakvu pomoć da se jave na E-mail : magyarbh@lol.ba ili na telefon +38761222763.

Muratović Irma:

A volt Jugoszlávia területén működő magyar egyesületek találkozója

2009. január 9-én és 10-én a Horvátországi Magyar Egyesületek Szövetsége – MESZ szervezésében megtartották a volt Jugoszlávia területén működő magyar egyesületek találkozóját Pélmonostoron (Beli Manastir). A találkozó célja a meglévő kapcsolatok erősítése, és új kontaktusok teremtése volt, természetesen bővítve eszmecserével, tapasztalat átadással és a lehetőségek keresésével, teremtésével a közös programok, projektumok készítéséhez.

Pélmonostor (Horvátország)

A találkozó munkájában a Horvátországi Magyar Egyesületek Szövetsége mellett részt vettek a Magyar Kulturális Intézet képviselői Szlovéniából, Magyar Kulturális Szövetség Vajdaságból, és ismertették saját egyesületeik munkáját. Annak ellenére, hogy a mi egyesületünk sokkal kisebb az előbb említettekhez képest, abban a tiszteletben részesültem, hogy a jelenlévőknek bemutathattam a HUM eddigi munkáját, nehézségeinket, amivel küzdünk, és persze terveinket is.

A második nap a munkába bekapcsolódtak a parlamenti képviselők, akik a magyar kisebbség érdekeit képviselik saját hazájukban. Ismertették a törvényeket és lehetőségeket, amit politikai helyzetük nyújt a magyarok életének

javítása céljából, különös tekintettel arra, hogy milyen a helyzetük, mint nemzeti kisebbség a környező országokban ahol élnek. Mivel a környező országokban nagyobb számban élnek magyarok, így nagyobb számban képvisel-tethetik magukat a hatalom munkájában, törvényileg pedig, különösen Szlovéniában, nagyon jól megoldották a magyar kisebbség nemzeti érdekeinek védelmét. A beolvadás (asszimiláció) kérdését, a magyarok nagyobb városokba való költözését, az évszázados otthonok elhagyását megpróbálják lecsök-kenteni sokrétű, különböző tevékenységek szervezésével, különös tekintettel a kultúra és hagyományok megőrzésére. Kiemelték az anyagi támogatás jelentőségét, mint ahogy a fiatalok bekapcsolódását a szervezetek munkájába. A nagy támogatás és anyagi segítség mellett, amit az országok nyújtanak, fontos szerepük van a projektumoknak, amit az Európai Unió és a Magyar Köztársaság biztosítanak. Azokkal a lehetőségekkel, amit ezek a projektumok nyújtanak, Rabb Szabolcs úr, a Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Szakmai Kamara tagja ismertetett bennünket. Előadása keretében hangsúlyozta, hogy nagy előnyt jelent közös projektumok kidolgozása, de a nagy munkára is figyelmeztetett, ami e mögött kell, hogy álljon.

A munka hivatalos része mellett, alkalmunk volt, hogy egy borpince érdekes környezetében vacsorázva, beszélgessünk az együttműködés lehetőségeiről és a további közös munkáról. Így született meg az ötlet, hogy ez év végéig, Szarajevóban szervezzük a találkozót, ahol a többi egyesület megfelelő kulturális programmal mutatkozna be. Rajtunk áll, hogy pénzt találjunk e manifesztáció szervezésére.

Ezért kérem mindazokat, akik bármi módon segítségünkre lehetnek, hogy jelentkezzenek a következő e-mail címre: magyarbh@lol.ba, vagy telefonon: +387 61 222 763.

Fordítás: Pašić-Juhász Éva

A Szövetség Tanácsa nem volt bőkezű az elismerések osztásánál

A Szerb Köztársaság Nemzeti Kisebbségeinek Szövetsége rendezésében 2008. szeptember 26-án lezajlott a nemzeti kisebbségek kultúrtevékenységeinek 5. (jubiláris) Banja Luka-i szemléje. A szemle keretében a Szövetség Tanácsa, a nemzeti kisebbségek egyesületeinek, az állam és a város képviselőinek részvételével egy díszgyűlést is tartott a Báni-palota termében. Erre az összejövetelre, amit 2008. szeptember 25-én tartottak, meghívást kaptak a hazánkban tartózkodó nemzetközi szervezetek képviselői is. Az 5. szemle eseményei egy másik szövegben lesznek feldolgozva. Itt csak Szövetség Tanácsának egy, enyhén mondva, furcsa döntéséről szeretnék néhány szót írni.

Szóval az említett díszgyűlés úgy volt elgondolva, mint megemlékezés a Szövetség megalakítása kis jubileumáról. Fő témája a nemzeti kisebbségek egyesületei és magának a Szerb Köztársaság Nemzeti Kisebbségeinek Szövetsége megalakítása és a megalakítás körülményeinek fölidézése volt. Szintén nagyon helyénvaló és természetes, hogy a Szövetség ilyen jubileum alkalmával köszönő emlékiratokkal méltányolja Banja Luka város, Tanügy- és Kulturális Minisztérium, SRTV, stb. hozzájárulását a nemzeti kisebbségek érvényesüléséhez a Szerb Köztársaságban. Mindjárt hangsúlyozni kell, hogy a fősoroltak rászolgáltak az elismerésünkre. Mégis nem kell elfeledni, hogy az említettek általában véve kötelesek kísérni és támogatni a kisebbségeket és tevékenységeiket. (Lehet, hogy Banja Luka városnak ilyen téren a legkisebbek a kötelezettségei, pedig a legtöbbet segített azoknak a polgároknak, akik nem tartoznak egyik államalkotó bosznia-hercegovinai néphez sem.) Úgy gondolom, hogy kioszthattunk volna még néhány emlékiratot. Szóval nem ragadtam tollat a kiadott, hanem a ki nem osztott elismerések miatt.

Mindjárt a emlékiratok kiosztása után föltevődött a kérdés: Mi van velünk, a kisebbségek tagjaival? Talán volt valaki, vagy valószínűleg több személy is a kisebbségek közül, akik kezdeményezték és véghezvitték az egyes egyesületek és a Szövetség alakítása körüli munkát? Tudtommal a politikai légkör változásával és a szükséges jogi alap megjelenésével az országunkban (itt a nemzetközi szervezetek nagy befolyását ki kell emelni) tevékenykedni kezdett Banja Lukán néhány kisebbségi polgár a különböző közigazgatási hivatalban és szervben, de civil egyesületekben

is, a nemzeti kisebbségi egyesületek megalakításának céljából. Ezeknek a kisebbségekhez tartozó polgártársainknak nevét (akik később a szövetség megalakításához is hozzájárultak), meg is említették a Nemzeti Kisebbségek Szövetségének megalakításával foglalkozó beszédben. Persze, sokkal jobb lett volna, ha a szövetség tanácsában ülő küldötteink, valamennyien egyetértve, köszönő **emlékirattal** méltányolják **Blaha Vladimir** úrnak, a mi **Jost Magdalinánknak** és másoknak az úttörő munkáját. Az említett polgártársaink, lépésről lépésre, erőfeszítéseikkel, munkájukkal és más tényezők hozzájárulásával érték el a nemzeti kisebbségeknek a jobb helyzetét a Szerb Köztársaságban. Nem akarok hinni a mendedmondáknak, melyek szerint az egyedüli oka, hogy mindez nem így történt, az irigység és előmenetelvág a szövetség tanácsa egyes tagjainál. Mindenesetre nem tűrhető el szó nélkül az ilyen agyonhallgatása a polgártársaink érdemeinek, különösen azért, mert a szóbanforgó munkának a gyümölcsét ma mindannyian, a nemzeti kisebbséghez tartozók, élvezzük. Valószínűleg a szövetség megalakításának ötéves évfordulójáról való megemlékezés sem lenne Blaha úr, Jost Magdalina és mások munkája nélkül. Lehet, hogy most csak az első évfordulót tünnepelelnék, ki tudja?

Magyarország nagykövete a Magyar Szó tagjaival a szemle után rendezett banketten.

Sajnálom, hogy a nemzeti kisebbségek kultúrtevékenységeinek 5. szemléjével kapcsolatban írt beszámoló közt ilyen bíráló hangú írás jelent meg. Azonban, ha ez egy kicsit is segíti majd az egymás közötti megbecsülést és türelmet a Szövetség Tanácsában, akkor igazolva lesz a megjelenése.

Tóth Bojnik László

Koordinacioni odbor Saveza nije bio darežljiv kod podele priznanja

U organizaciji Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske održana je 26.09.2008. godine 5.(jubilarna) banjalučka smotra kulturnih aktivnosti nacionalnih manjina. Program smotre obuhvatio je i svečani sastanak u Banskim dvorima, Koordinacionog odbora Saveza i predstavnika udruženja nacionalnih manjina sa predstavnicima gradske i republičke vlasti. Na ovom skupu, koji je održan 25.09.2008.godine, bili su pozvani i predstavnici međunarodnih organizacija sa misijama u našoj zemlji. Izveštaj sa priredbe 5. smotre je tema posebnog članka. Ovde se želim samo osvrnuti na jedan, najblaže rečeno čudan potez Koordinacionog odbora.

Svečana akademija: Obeležavanje malog jubileja, petogodišnjice Saveza

Naime, spomenuti svečani sastanak zamišljen je kao obeležavanje malog jubileja formiranja Saveza. Za glavnu temu imao je podsećanje na formiranje udruženja pojedinih nacionalnih manjina, kao i na formiranje samog Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske. Isto tako sasvim je logično i normalno da je Savez prilikom ovog malog jubileja dodelio zahvalnice (plakete), gradu Banja Luci, Ministarstvu prosvjete i kulture, SRTV, itd. za doprinos afirmaciji nacionalnih manjina u Republici Srpskoj... Treba odmah reći, da su svi zaslužili naše zahvalnice. Međutim ne treba ipak gubiti iz vida, da nabrojani subjekti, dobitnici zahvalnica, na neki način su i dužni podržati i pratiti život i rad manjina. (Možda je grad Banja Luka najmanje obavezan, a najviše je pomogao svojim građanima, koji nisu pripadnici konstitutivnih naroda iz BiH.) Mišljenja sam, da smo mogli dodeliti još koju zahvalnicu. Dakle nisam uzeo pero zbog podeljenih, nego zbog nepodeljenih zahvalnica.

Odmah, nakon podele plaketa, nametnulo se naime pitanje: gde smo tu mi, pripadnici nacionalnih manjina? Pa valjda je postojao neko, ili više osoba, pripadnika manjina, koji su inicirali i sproveli osnivačke aktivnosti pojedinih udruženja, pa i Saveza? Koliko sam ja upućen, istovremeno sa sazrevanjem političke klime i nastajanjem zakonske osnove u našoj zemlji (i to, pošteno treba reći, uz veliki doprinos međunarodnih institucija), aktivirali su se i neki pripadnici nacionalnih manjina u raznim organima i telima vlasti, a i u građanskim udruženjima, sa idejom formiranja udruženja nacionalnih manjina u Banja Luci. Imena naših sugrađana, pripadnika manjina, koji su kasnije poduzeli prve korake u formiranju Saveza, spomenuta su u elaboriranju nastanka Saveza nacionalnih manjina. Još lepše bi bilo ipak, da su naši delegati u Koordinacionom odboru složno priznali **zahvalnicom** zasluge pionirskog rada, primera radi gospodina **Blahe Vladimira**, naše **Jošt Magdaline** i još nekih. Spomenuti naši sugrađani, korak po korak, svojim radom i zalaganjem, uz ostale faktore, dostigli su današnji stepen afirmacije nacionalnih manjina u Republici Srpskoj. Ne želim da verujem nekim nezvaničnim informacijama, da je jedini razlog, što se ovo nije desilo, zavist i karierizam (?) nekih delegata u Koordinacionom odboru Saveza... Svakako je nedopustiv ispoljeni ignorantski odnos prema evidentnim rezultatima rada naših sugrađana, naročito zbog toga, što plodove ovog rada danas svi mi, pripadnici nacionalnih manjina, uživamo. Verovatno ni obeležavanje petogodišnjice Saveza ne bi bilo bez uloženog truda gospodina Blahe, gospođe Jošt i ostalih. Možda bi proslavljali tek godišnjicu, ko zna...

Žao mi je, što se u okvirima tema i izveštaja sa 5. Smotre kulturnih aktivnosti nacionalnih manjina nalazi i ovakav kritički intoniran tekst, ali ako će samo malo doprineti daljnjoj afirmaciji međusobnog uvažavanja u Koordinacionom odboru Saveza, neka i ovakvih članaka.

Laslo Tot Bojnik

Prevela: Nevenka Tot Bojnik

Jubileum és megmaradásunk jövője

A nagybecskereki magyarság kulturális életének hatvanadik jubileumára

Nagybecskerek–Bega-menti város, a vajdasági Bánát központja, a valamikori Torontál vármegye székhelye. Lakosságának kb. 13% magyar ajkú. A tenyérsík Bánát értékeiben e tény még mindig aranybányát jelent. Sajnos minden elvándorlással, minden temetéssel szegényebb lesz és egyre inkább feledésbe merül. Csak a lelkes, a szülőföld értékei iránt érzékeny emberek igyekeznek fenntartani magyarságukat, különböző civil és politikai szervezetek formájában. Közép-Bánát térségében tíznél több művelődési egyesület hallat magáról évente. E művelődési egyesületek szervezettségi formája (attól függően, hogy városban vagy faluban működik) nagyban különbözik. Nagykikinda, Muzslya és Nagybecskerek rendszeresebb munkával bizonyít évente, míg a többi egyesület egy-egy jeles dátum megünneplésekor vagy vajdasági magyarságot összefogó fontosabb rendezvények alkalmával kap lángra. Természetesen az anyagi háttér a legnagyobb akadálya annak, hogy mindenütt kibontakozzon az eredményes munka. Kevés egyesület mondhatja el magáról, hogy saját épülettel és saját anyagi forrással rendelkezik. Éveken keresztül a művelődési egyesületek a helyi önkormányzat anyagi támogatására voltak és vannak utalva. Ezek az adományok pedig olyan kicsik, hogy a megvalósított rendezvények tisztán a lelkes műkedvelők önzetlen munkájának az eredményei. Mindennek ellenére találunk komoly és dicséretre méltó munkát. Ezt bizonyítja a nagybecskereki **Petőfi Művelődési Egyesület** tevékenysége is, melyet előadásomban ismertetni fogok.

Több mint fél évszázada annak, hogy ez a magyar egyesület elindította a folytonos munkát. Pontosán 63 esztendeje annak, hogy a második világháború után megalakult a Petőfi Művelődési Egyesület. Köszönet ezért dr. Váradi Imrének, Marócsik Györgynek, B. Szabó Györgynek és nem utolsósorban az akkori alapítótagoknak és a tagságnak. 1945. május 6-án megalakították a **Vajdasági Magyar Művelődési Egyesületet**, amely a felszabadult Vajdaság első magyar művelődési egyesülete volt. Idézném dr. Váradi Imrének, az alapító közgyűlés elnökének megfontolt gondolatait: „Egy fiatal nemzedék veszi ma kezébe a vajdasági magyarság kulturális életének vezetését

és a kultúrán keresztül, annak segítségével keresi az utat a néplélekhez. Emelni kívánja a magyarság kultúrszintjét, hogy lépést tarthasson a többi népek kulturális versengésében. Ennek az egyesületnek hivatása lesz a szláv és magyarság közötti testvéri viszonyt kiépíteni, megerősíteni és ápolni.”

Az akkori időknek megfelelően a következő irányvonalakat és feladatokat kívánta megvalósítani az alapszabályzat:

- A vajdasági magyarság művelődési igényeit biztosítani.
- Az illetékes hatóságokkal karöltve felszámolni az írástudatlanságot.
- Hozzájárulni az elemi és középiskolák tatarozási munkálataihoz, hogy azokat mielőbb megnyissák.
- A lakossággal megismertetni a magyar és más nemzetek kultúráját.
- Fejleszteni a vajdasági magyar művészetet és irodalmat.
- Munkálkodni a jugoszláviai nemzetek hagyományainak cseréltogatások alapján való megismerésén, valamint fejleszteni az együttműködést a délszláv és magyar egyesületek között.
- Segíteni minden olyan tevékenységet, amely a vajdasági magyarság gazdasági és kulturális helyzetének fellendítésére irányul.

Már a kezdet kezdetén szerteágazó tevékenységet vállalt az egyesület. Legfontosabb tevékenysége az iskoláztatás kérdésének a továbbfejlődése volt. „*Minden magyar gyermeknek és ifjúnak biztosítani kell az elemi oktatásban való részvételt. A szorgos és tehetséges tanulóknak pedig az anyagi nehézségek ellenére is, lehetőséget kell nyújtani, hogy főiskolai képzetséget szerezhessenek.*” Az egyesület részt vállalt a magyar könyvtár megalakításában, a népművelő előadások meg-szervezésében, a műkedvelőkre támaszkodó színházi és zenei élet megindítására, képzőművészeti tárlatok megnyitására és más nemzetek egyesületeivel közösen rendezett előadássorozatok szervezésében.

Az évek folyamán az egyesület neve megváltozott. 1980 óta **Petőfi Művelődési Egyesület Zrenjanin** néven szerepelünk, mely

A nagybecskereki vendégek a Magyar Szó tagjaival

pecsétünkön négy nyelven: magyarul, szerbül, románul és szlovákul olvasható. A mai egyesületi otthont a tagság 1948-ban kapta meg, azóta az épület többszöri átalakuláson ment keresztül, míg elnyerte mai alakját, amely részben megfelel a műkedvelők és a szórakozás igényeinek, valamint szavatolja a zavartalan munkát és az elképzelések megvalósítását. Egyedülállóak vagyunk abból a szempontból is, hogy az épületet sajátunknak mondhatjuk.

Egyesületünk keretén belül alakult meg, az országszerte hírneves magyar bábosok színtársulata, az egyesületből vált ki 1952-ben a Madách Színház, a városi filharmónikus zenekar és nem utolsó sorban az Amatőr Képzőművészek Egyesülete 1985-ben. Kezdetben az egyesület munkájának a hangadója a színtársulat volt, majd a néptánc. Folyamatos tevékenységgel vagy időkénti megszakításokkal a következő szakosztályok munkájáról lehet számot adni: Könyvtár, ifjúsági klub, táncegyüttes, zenei szakosztály, irodalmi szakosztály, színjátszók, bábosok, népművészeti szakosztály, képzőművészeti szakosztály, gyűjtők, játszóház és az egyesületi klub. Büszkék vagyunk mindegyikre, úgyszintén büszkék vagyunk és hálás köszönetet mondunk azoknak az amatőröknek, akik ezeket a csoportokat a mai napig működtetik és fenntartják.

Számos fiatal kezdte pályafutását az egyesületben vagy az egyesület színpadán. A mai napok még jobban kötelezik az egyesületet,

hogy az ifjúság és a fiatalok felé forduljon. Természetesen ezt igyekszünk is megvalósítani. A rendszeres és folytonos munka a szakosztályok keretén belül ezt bizonyítja is. Ma már egyes rendezvényeink rendszeressé váltak. Így 1991-től minden évben megtartjuk a B. Szabó György napokat, továbbá 1999-től október 6-án az eleméri katolikus templomban megemlékezünk az aradi vértanúkról, 2000-től pedig augusztusban a „Vetéstől a mindennapi kenyérünkig” című rendezvényünkre kerül sor. Rendszeresen díjakat osztunk. Évente „Petőfi díjat”, „Aranka díjat” és iskolás kategóriában „B. Szabó György” díjat is.

Tevékenységünk folyamatos, rendszeres, szerény, de kiállunk a magyar nyelv ápolása és megőrzése mellett, úgyszintén a hagyományok ápolása mellett, ami nélkülözhetetlen feltétele az új nemzedék megmaradásának. *„Mi, itt délen, a Trianon által meghúzott határvonal ezen oldalán, az anyaországon kívül rekedt magyarok, büszkén és bátran vállaltuk és vállaljuk a kihívásokat, s teszünk eleget magyarságunkból adott feladatoknak. Mély meggyőződésem, hogy bennünket, vajdasági magyarokat, bánáti magyarokat és nem utolsó sorban – nagybecskereki magyarokat, a kultúra, a műveltség menthet meg a bezárkozástól, de a felénk irányított veszedelemtől is. Ugyanakkor ez az egyedüli út a hön áhított európai folzárkózáshoz is.”*

Szöke Árpád

Jubilej i budućnost našeg opstanka

Šezdesetogodišnji jubilej kulturnog života velikobečkerečkih Mađara

Veliki Bečkerek je grad na obalama Begeja, centar vojvođanskog Banata, sedište nekadašnjeg Torontal okruga. Stanovništvo sačinjava 13% Mađara. Kao dlan ravnog Banatu, ova činjenica vredna je još uvek kao rudnik zlata. Nažalost, svakom migracijom, svakom sahranom postajemo siromašniji i sve više padamo u zaborav. Samo zaneseni ljudi, koji vole svoju rodnu grudu, pokušavaju, da održe svoje mađarstvo u različitim civilnim i političkim organizacijama. U srednjem Banatu godišnje deluje oko deset mađarskih društava. Rad ovih kulturno-umetničkih društava se razlikuje, zavisno da li se nalaze u gradu ili na selu. Velika Kikinda, Mužlja i Veliki Bečkerek obezbeđuju redovni rad u odnosu na ostala društva, koja se oglašavaju pri značajnim datumima ili na sveobuhvatnim manifestacijama vojvodjanskih Mađara. Naravno i finansijska pozadina je kočnica u postizanju značajnijih rezultata u radu. Malo udruženja može reći, da ima svoje sopstvene prostorije i da raspolaže sa svojim finansijskim sredstvima. Godinama su kulturno umetnička društva bila upućena, a i sad su, na finansijsku podršku lokalnih samouprava. Ta sredstva su tako mala, da bez nesebičnog rada i zalaganja ljubitelja kulture ne bi bila moguća realizacija nekog programa. Ali nasuprot svemu iznešene, možemo videti ozbiljan i za svaku pohvalu vredan rad. Ovo potvrđuje i delatnost **Velikobečkerečkog kulturno-umetničkog društva Petőfi**, koje ću u svom izlaganju predstaviti.

Prošlo je više od pola veka, otkako je jedno mađarsko udruženje pokrenulo svoj kontinuirani rad. Tačno, nakon drugog svetskog rata, 63 godine je prošlo od formiranja KUD Petőfi. Hvala na tome dr Váradu Imreu, Marócsik Györgyju, B.Szabó Györgyju i svim tadašnjim osnivačima i članovima. 6 maja 1945. godine je osnovano Vojvođansko mađarsko kulturno-umetničko društvo, koje je bilo prvo mađarsko društvo u oslobođenoj Vojvodini. Citirao bih promišljene reči dr Váradu Imrea, predsednika Osnivačke skupštine: *„Jedna mlada generacija uzima u ruke vođstvo kulturnog života vojvodjanskih Mađara i kroz kulturu i uz pomoć nje, traži put do duše naroda. Želi podići kulturni nivo Mađara, da bi se održao korak u kulturnom nadmetanju sa drugim narodima. Ovom udruženju će biti zadatak da izgradi,*

ojača i neguje bratske odnose sa Slavenima.“

Odgovarajući tim vremenima statutom su se želeli ostvariti sledeći zadaci i smernice:

- Obezbediti uslove za kulturni razvoj vojvodjanskih Mađara.
- Ruku pod ruku sa odgovornim vlastima eliminisati nepismenost.
- Pomoći u obnovi osnovnih i srednjih skola, da bi što pre počeli sa radom.
- Upoznati stanovništvo sa kulturnim nasledjima Mađara i drugih narodnosti.
- Razvijati vojvodjansku mađarsku kulturu i književnost.
- Raditi na upoznavanju drugih jugoslovenskih nacija, uzajamnim posetama udruženja i razvijati saradnju sa južnim Slavenima.
- Pomoći sve aktivnosti, koje se odnose na poboljšanje i unapređenje kulturne i ekonomske situacije Mađara u Vojvodini.

Već na samom početku udruženje je prihvatilo jako raznorodne zadatke. Najvažniji zadatak je bilo pitanje školovanja i njegovo daljnje razvijanje. *„Svakom mađarskom detetu i omladincu treba obezbediti osnovno školovanje. Vrednim i sposobnim učenicima, bez obzira na eventualnu tešku materijalnu situaciju u kojoj se nalaze, treba stvoriti mogućnost za sticanje visokoškolskog obrazovanja.“* Udruženje je prihvatilo svoje obaveze u formiranju mađarske biblioteke, u organizovanju predavanja za kulturno prosvetivanje naroda, u pokretanju većim delom amaterskog kazališnog i muzičkog života, u priređivanju likovnih i drugih izložbi, organizovanju niza predavanja i to u saradnji sa pripadnicima drugih naroda.

Tokom godina ime udruženja se promenilo. Od 1980. godine nastupamo pod imenom **Kulturno-umetničko društvo Petőfi, Zrenjanin**. Ovo se na našem pečatu može pročitati na četiri jezika: mađarskom, srpskom, rumunskom i slovačkom. Udruženje je steklo dom 1948. godine. Od tog vremena zgrada je u par navrata menjala izgled, dok nije dobila današnji, koji odgovara zahtevima umetničkih delatnosti i omogućava nesmetani rad i ostvarenje zamisli ljubitelja kulture. Izuzetak smo, imajući u vidu da smo vlasnici ove zgrade. U okviru našeg udruženja formirano je, širom zemlje poznato, lutkarsko pozorište.

Folklorna grupa KUD Petőfi Zrenjanin na gostovanju u Banja Luci, na Mađarskim danima, koja su priređena od strane našeg udruženja

Iz udruženja je poniklo 1952. godine amatersko pozorište Madách, gradski filharmonijski orkestar i ne na zadnjem mestu po važnosti, 1985.godine, Amatersko udruženje likovnih umetnika.

Na početku akcenat rada udruženja bio je na dramskoj sekciji, zatim na folkloru. O kontinuiranom radu, sa povremenim kraćim prekidima, možemo govoriti kod sledećih sekcija: biblioteka, omladinski klub, plesna grupa, muzička, književna, likovna sekcija, sakupljači, dramska sekcija, lutkari, narodna umetnička sekcija, igraonica, klub udruženja. Ponosni smo na svaku sekciju. Takođe smo ponosni na one amatere i zahvalni smo njima, koji vode, pokreću i održavaju rad ovih sekcija do današnjeg dana.

Mnogo mladih osoba je započelo svoju karijeru u udruženju ili na pozorišnim daskama našeg udruženja. Današnjica još više obavezuje udruženje, da se okrene mladima i omladini. Naravno, nastojimo i trudimo se to ostvariti. Iznešeno potvrđuje i rad unutar pomenutih sekcija. Danas su pojedine priredbe postale tradicionalne. Tako od 1991.godine održavamo priredbu "Đani B.Szabó Györgya", zatim od 1999. godine svakog 6. oktobra u elemirskoj katoličkoj crkvi evociraju se događaji vezani za aradske mučenike. Od 2000. godine, u avgustu mesecu, imamo priredbu pod nazivom: "Od setve do svakodnevnog hleba".

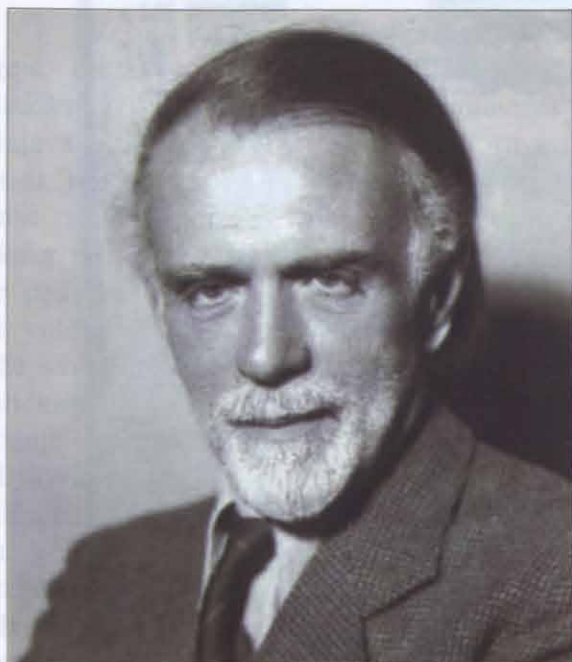
Redovno delimo i nagrade, zaslužnima. Dodeljuje se godišnje Petőfijeva nagrada, nagrada Aranka i u školskoj kategoriji nagrada B.Szabó Györgya.

Naše aktivnosti su neprekidne, sistematične, ali i skromne, a čvrsto se borimo za očuvanje i negovanje mađarskog jezika, kao i za negovanje običaja, kao preduslova za opstanak nove generacije.

"Mi ovde na jugu, sa ove strane granične crte, povučene od strane Trianona, mi Mađari, koji smo ostali izvan matične zemlje, s ponosom i hrabro smo prihvatili i prihvatamo izazove i rešavamo egzistencijalne zadatke Mađara. Duboko sam uveren, da nas vojvođanske Mađare, banatske Mađare i ne kao zadnje, velikobečkerečke Mađare, kultura i prosvetljenost može spasiti od izoliranja, ali i od svih opasnosti, koje su usmerene na nas. Istovremeno to je jedini put i ka žarko željenom priključivanju Evropi."

Árpád Szöke

Prevela: Irena Milivojević

Kodály Zoltán

Bartók Béla

U suradnji Muzičke i baletne škole „Novo Sarajevo“ i U.G. HUM 27. 11. 2008. su izvedena djela velikih mađarskih kompozitora i muzikologa Béle Bartóka i Zoltána Kodálya.

Te je novembarske večeri dvorana Muzičke škole bila premala da primi sve ljubitelje klasične muzike koji su se okupili da bi slušali učenike kako izvode djela svjetski poznatih mađarskih umjetnika. Koncert su uveli čali svojim prisustvom djelatnici Ambasade Republike Mađarske u Bosni i Hercegovini predvođeni ambasadorom gospodinom Imre Vargom i njegovom suprugom gospođom Évom Csöke Varga. Sarajevska je škola već poznata po svojem uspješnom radu sa mladim talentima i popularizaciji ozbiljne muzike, ne samo u gradu na Miljacki.

U auli škole otvorena je vrijedna izložba o životu i radu Béle Bartóka i Zoltána Kodálya. Njenu realizaciju su pomogli Ministarstvo vanjskih poslova i Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Mađarske uz sudjelovanje Zaklade instituta Kodály iz Kecskeméta. Na izložbi su izložene fotografije, notni zapisi i drugi dokumenti koji svjedoče o životnom putu ovih velikih ljudi, koji nije bio ni jednostavan, ni lagan. Iza sebe su ostavili mađarsku muzičku baštinu kojom su postali dio muzičke baštine cijeloga čovječanstva.

Leona Sabolek

2008. november 27-én a Novo Sarajevo Zene- és Balettiskola, valamint a HUM–Magyar Polgárok Egyesülete szervezésében magyar zeneszerzők és zenei szakértők, Bartók Béla és Kodály Zoltán műveit volt alkalmunk meghallgatni.

Ezen a novemberi estén a zeneiskola nagyterme kicsinek bizonyult, hogy befogadja mindazokat a komolyzene-kedvelőket, akik a világhírű magyar művészek szerzeményeit szerették volna élvezni a zeneiskola növendékeinek előadásában. A koncerten részt vettek a bosznia-hercegovinai magyar nagykövetség dolgozói, Varga Imre nagykövettel és feleségével, Csöke Varga Évával az élen. Ez a sarajevói iskola ismert a fiatal tehetségekkel folytatott sikeres munkájáról, és a komolyzene népszerűsítéséről a Miljacka-parti városban.

Az iskola előtermében kiállítás nyílt Bartók Béla és Kodály Zoltán életéről és munkásságáról. A kiállítás szervezését segítették a Magyar Köztársaság Külügyminisztériuma, Oktatási és Kulturális Minisztérium, valamint a Kodály Alapítvány Kecskemétről. Láthattunk fényképeket, kottákat, és más dokumentumokat e neves emberek kicsit se könnyű és egyszerű életútjáról. Az a magyar zenei örökség, amit ránk hagytak, a világ és az emberiség zenei örökségévé vált.

Sabolek Leóna

Magyarországi táborozás

Egy esős szarajevói reggelen elindultunk Budaörsre. A hosszú út után megérkeztünk a csodaszép világvárosba. Nem tudtuk, hogy mi vár ránk. Megpróbáltuk elképzelni.

Mikor megérkeztünk egy nagy zöld kapu előtt találtuk magunkat, ami mögött volt az indián tábor. Első benyomásra meglepődünk. Igazi indián közösségben aludtunk, a nagy tipikóban (indián sátorban). A fekhelyek indián takarókkal voltak lefedve.

Irokéz indiánok

Ülésre követ, vagy farönköt használtunk, egyszerűen a földön vagy a lehullott falevéltre telepedtünk. Igazi indiánok!

Indián tüzet készítettünk, még pedig úgy, hogy két faágat egymáshoz dörzsöl-

tünk vagy kisebb gallyakat vékony falemezek között forgattunk. Ezen a tűzön sütöttük az ételmünket is. Ezt mi nagyon élveztük. A forró parázs felett és a meleg hamuban sütöttük az ételmet. Vadászni tanultunk, amely az egyik legfontosabb ügyesség az indián világban. Természetesen a fiúk ügyesebbek voltak a lányoknál, de mi is nagyon élveztük. Megtanultuk, hogyan kell vadászni nyíl és nyílvevesszővel valamint egyszerű bunkósbottal. Különböző műhelyfoglalkozások is voltak. Agyagból készítettünk edényeket, majd motívumokkal díszítettük őket, békepipát is készítettünk, ami az indiánok védjele. Sőt még indiánnak is felöltöztünk. Ezeket a ruhákat mi készítettük a megadott minták alapján. Testünk különböző részeire, de leginkább a nyakunkra különböző ékszereket készítettünk. A hajunkat madártollal díszítettük. Minden este érdekes és sokféle játékot játszottunk: bivaly, foka, sok mimikai és a nap játékát. Még most is szívesen játszunk ezeket a játékokat. Sok indián dalt is megtanultunk, amik közül a Hajrá irokéz a kedvencünk lett.

Ennek a csodálatos kirándulásnak az emlékére még ma is szívesen elénekeljük ezt a dalt. Mivel irokézek voltunk, ezért mi is állatneveket kaptunk, mint ők. A neveink: Farkas, Medve, Teknősbéka, Hód, Őz és Sas.

Mint minden törzsnek, nekünk is volt törzsfőnökünk, aki a békeidőben irányított bennünket és volt harci főnökünk is, aki a háborúban vezetett bennünket. A mi kis törzsünk nagyon jól érezte magát ezen az utazáson. Gondolkodás nélkül részt vennénk egy újabb csodálatos kalandban.

Hadžikadunić Esztella

Egy igazi barátság

Kula (Vajdaság, Szerbia)

Vajdaságban születtem, Kúlán. Az egykori Körösi Csoma Sándor (mai Petőfi Brigád) magyar nyelvű nyolcosztályos iskolába jártam. A tanári kar címcserét szervezett az anyaországi iskolákkal, hogy a tanulók levelezéssel gyakorolják anyanyelvüket és a hagyományaikat. Nekem egy mosonmagyaróvári kislány, Lajos Mária jelentkezett, aki Győrben járt iskolába. A levelezés közben igazi barátság fejlődött ki közöttünk.

Jöttek-mentek az évek, mondhatom a levelek is. Az iskoláinkat befejeztük, fölnőttünk. Férjhez mentünk, ő Ácsra költözött, én pedig Banja Lukára. Barátságunk nem szakadt meg. Volt mindig valamiről beszámolni, a gyerekeinkről és, hogy az idő múlt, az unokáinkról is. Az életben, sajnos, csak háromszor találkoztunk.

Tavaly 2008. június 14-én, Kúlán, összejöttünk az ötvenéves (1958-2008) kisérettségi megünneplésére. Nagyon megható volt találkozni, annyi év után, a már őszülő osztálytársakkal. Nagyon büszke lettem egy dologra. Az osztályfőnöki órán kitudódott ugyanis, hogy csak én, egyedül az osztályban, tartottam fenn a levelezési kapcsolatot, amit valamikor az iskola indítványozott! Mária is ugyanezt állapította meg az ő ötvenéves találkozásán. Csak mi leveleztünk még, ötven év után is.

Talán tartott volna a levelezés tovább is, de jelentették, hogy Mária 2008. december 5-én, Győrött, hirtelen elhunyt. Hát ilyen volt a mi barátságunk, eltartott a sírig.

Nem jönnek többé a levelek, hiányoznak. Mindez nagyon fáj. Emlékét a szép barátságnak szívemben fogom őrizni, amíg csak élek. Hálás vagyok a sorsnak, hogy nekem adott azt, ami kevés embernek van és soknak soha nem is lesz, egy őszinte, hű barátot.

Latyák Süli Katalin

Jedno divno prijateljstvo

Grad Győr u Mađarskoj

Rođena sam u Vojvodini, u Kuli. Osnovno obrazovanje dobila sam tamo, u školi „Körösi Csoma Sándor” (danas „Petőfi brigada”), i to na maternjem jeziku. U školi su učitelji organizovali razmjenu adresa sa školama širom Mađarske, da kroz dopisivanje vježbamo maternji jezik i da bolje upoznamo našu nacionalnu kulturu. Meni se javila jedna djevojčica, Lajos Mária, iz mjesta Mosomagyaróvár, koja je pohađala školu u Győru. U toku dopisivanja razvilo se jedno pravo prijateljstvo.

Stizale su i „odlazile“ godine, baš kao i naša pisma. Škole smo završile, odrasle smo. Udale smo se, ona se preselila u Ács, a ja u Banja Luku. Prijateljstvo nam se nije prekinulo. Uvijek smo imale o čemu izvještavati jedna drugu, o našoj djeci, a kako je vrijeme prolazilo, o našim unucima. Nažalost, samo smo se tri puta srele u životu...

Prošle godine, 14.juna 2008.godine, u Kuli, mi, bivši učenici, proslavili smo pedesetogodišnjicu (1958-2008) male mature. Bilo je dirljivo susresti se, posle toliko godina, sa već prosjedim društvom iz razreda. Bila sam na jednu činjenicu jako ponosna. Naime na času razrednog starješine ispostavilo se, da samo ja nisam prekinula dopisivanje, koje je nekada davno inicirala škola! Mária je konstatovala isto na svojoj proslavi pedesetogodišnjice mature. Samo smo se mi još dopisivale i nakon pedeset godina.

Dopisivanje bi trajalo možda i danas, da mi nisu javili, da je Mária 05.decembra 2008.godine iznenada preminula...Takvo je bilo naše prijateljstvo, trajalo je do groba.

Ne dolaze više pisma, jako mi nedostaju...sve ovo jako me boli.Uspomenu na ovo lijepo prijateljstvo čuvaću u srcu, sve dok sam živa. Zahvalna sam sudbini, da sam imala ono, što mnogi nemaju i nikada neće ni imati, iskrenog i vjernog prijatelja.

Katalin Laćak

FONTOSABB ÚJABB ÉPÜLETEK

Német Aleksandar:

Mária palotája (Marijin Dvor)

Az új modern épületek a megszállás után megváltoztatták Szarajevó kinézését, és ahogy szaporodtak, mindinkább rámutattak a jövő képére. A nyugati típus szerint épültek, és teljesen kielégítették a modern élet követelményeit, amelyekre már nem voltak megfelelőek a régi rendszerben emelt épületek, nagyságra sem.

Azért még sokan továbbra is a régi módszer szerint építkeztek, különösen a város külső részein, a mellékutcákban. A hiányzó telkek miatt, a vezetőség nem reagált erre az állapotra, de az új építészeti rendszert megkövetelte a város sík részein, ahol irányításukkal szintén sok épületet emeltek.

Az első időkben, az építkezésnek az volt a célja, hogy minél előbb elhelyezést kapjanak a kormány intézményei, a katonaság, a város tisztviselői és az ideköltözött idegenek. Az új építészeti rendszert különösen a sík részeken követelték meg, nagy figyelemmel kísérve a haladást. Így történt meg, hogy elég gyorsan ezen a térségen központosították az állami és nyilvános intézményeket, de ide költöztek a fontosabb kereskedők és iparosok is. A nyilvános szükségletű épületek mellett, itt korszerű lakóházak is épültek, de sok régit is átalakítottak.

Szarajevóban a kormány is építkezett, felemeltek több új épületet irodáiknak és intézménynek, de gyárakat is létesítettek, kiépítették a kórház

részlegeit, a városi múzeumot, laktanyákat a katonaságnak és rendőrségnek, lakóházakat a tiszteknek és sok más. A vallási intézmények is építkeztek, legtöbbit a keresztények. A városi tanács sem maradt el, a hatalmas község háza mellett, kiépítették a vágóhidat, a villany- és gázműveket, kereskedelmi központot, szegényházat, a tűzoltó laktanyát, és sok más. Néhány nagyobb épületet alapítványok pénzéből emeltek: a nyugdíj- és vallási alapból, az egyesületek és társas otthonok vagyonából, és másokból is. A lakóházakat előbb az ideköltözött idegenek építették, de később a helyi lakosok is.

A nyilvános épületek közül legelőbb a tisztí kaszinó épült, 1879-ben, azon a telken, amelyet az osztrák-magyar főkonzulátus vásárolt, hogy ott templomot emeljen. A kormány 1884-ben kezdte meg főépület építését Musala utcában, ahol már a következő év októberében minden intézményét elhelyezte. Ez a nagy kétszintes épület Josip Vancas tervei alapján készült.

1884-től 1889-ig kiépült a katolikus székesegyház, Vancas tervei alapján, középkori gót stílusban. Kissé előbb befejeződött a Szent Antal templom és a ferences rendi kolostor építése, Panek tervei alapján. 1886-ban a kormány, közel a székesegyházhoz, a tisztviselőség nyugdíjalapjából nagy épületet emelt, ahol több intézmény kapott helyet.

Tanácspalota (Vijećnica)

Az első modern hotelt, a Hotel Európát 1882-ben építette Gligorije Jeftanović („zengyil szarajevói”) a község határozata alapján. Az utca, ahol épült, az ő nevét kapta. 1889-ben megépült az Ajas-pasa Dvor – később Central Hotel, a második modern hotel, amelyet előbb Kunert vendéglős bérelt, és a földszinten kávéházat nyitott.

Országos Múzeum (Zemaljski muzej)

A keleti stílusban épült házak közül 1887/1888-ban megnyílt a kis olvasóház Bentbasán (kiraethana) Vancas tervei alapján. Később, Parzsik tervei alapján, a központi rész felett, megépült a serijati bírósági iskola, szökőkúttal és kis imaházzal. 1892 és 1894 között felépült a városi tanácsház, Vitek tervei alapján, háromszögletes mór stílusban, amely nagyon szépen mutat oszlopaival a Miljacka partján, belülről nagy előtérrel, sokszínű díszítéssel.

1890/91-ben, Panek tervei alapján, felépült a főbíróság épülete, egy évvel később a nagy gimnázium épülete, majd a tanítóképző. A Kosevó-völgy keleti oldalán 1892 és 1894 között felépültek a kórház szaképületei, sok kiszolgáló helyiséggel.

A kilencvenes évek közepén Szarajevóban felépült a harmadik modern hotel, a Grand Hotel, Daniel Salom tulajdonában, amelyet néhány hónap után átadtak használatra az országos banknak. Ezekben az években kiépült néhány nyilvános épület, 1895-ben a városi kereskedelmi központ, 1897-ben a társasház, 1898-ban az ortodox papház. Keletre a kormány főépületétől, 1896-ban még két épületet emeltek a kormány részére, és 1902-ben felépült az új Filipović-laktanya.

Az utolsó években Szarajevóban több iskola épült, 1908/09-ben nagy reálgimnázium, a folyó partján. 1908-ban megkezdődtek a munkálatok az új múzeum építésén, a város nyugati részében és 1912-ben fejeződtek be. Négy különálló épületből áll, körben elhelyezve, teraszokkal összekötve, középen parkkal.

A nagy reálgimnázium mellett, a parton, még négy nagyobb épület épült, az állami nyomda, 1909-ben, a nagy posta épülete, 1913-ban, az osztrák-magyar bankfiók épülete, végül a hatalmas bírósági palota.

Fontos még kiemelni, hogy 1912 őszére készen lett az Apolló mozi épülete a Sahtijanusc utcában, és ezzel Szarajevó modern mozitertmet kapott. A Napredak otthon befejezése után, az Apolló Filmbemutató Vállalat még egy modern mozit nyitott, az Imperijalt. Ezen időszak végén felépültek még a Prosveta kultúrotthon (1911) és a Napredak otthona (1913) és még néhány nagyobb magánház: Salom palotája, a szerb hitközség palotája, Muszafin palotája, Djulaga dvor és mások is.

Fordítás: Huber László

Aleksandar Nemet: **VAŽNIJE NOVE GRAĐEVINE**

Nove moderne građevine mjenjale su po okupaciji spoljni izgled Sarajeva i svojim mnoštvom sve izrazitije ocrtavale njegovu buduću fizionomiju. Građene uz primjenu arhitekture zapadnog tipa, te građevine su po mnogim odlikama zadovoljavale praktične potrebe savremenog života, za koje je već neprikladna bila stara orijentalna arhitektura i veličinom objekta i po načinu građenja. To ipak ne znači da pojedinci nisu i dalje gradili male stambene kućice na stari način, naročito po zabačenim perifernim mahalama. Zbog oskudice u izgrađenom prostoru uprava je tolerisala ovo stanje, ali je novi način gradnje forsirala u popaljenom ravničarskom dijelu grada gdje je i sama preduzimala veće građevinske radove.

Tržnica

Građevinska djelatnost u Sarajevu usmjerena je isprva na obezbjeđivanje prostora za smještaj vladinih nadležstava i ustanova, kao i vojske, činovništva i drugih doseljenih stranaca. Novi način građenja forsiran je u ravničarskom dijelu grada koji je građevinski rano izdvojen i sa mnogo pažnje tretiran. Na ovom prostoru koncentrisane su postepeno ne samo javne ustanove i državna nadležstva nego i važnije trgovačko-zanatlijske radnje i glavnina privrednog grada uopšte. Pored više građevina za javne potrebe, na ovom prostoru su podizane i moderne stambene kuće, a usto i prepravljane stare.

U Sarajevu je sama vlada podigla više zgrada za svoje urede i ustanove, zatim nekoliko tvorničkih zgrada i uređaja, paviljone opšte zemaljske bolnice i zemaljskog muzeja, kasarne za vojsku i žandarmeriju, više stanova za oficire, itd. Također su i vjerske zajednice podizale svoje zgrade, naročito katoličke crkve. U podizanju novih zgradaveoma je bila aktivna i sarajevska

gradska opština koja je podigla, pored monumentalne vijećnice, više komunalnih objekata (klaonica, tržnica, električna centrala, plinara, sirotište, vatrogasna kasarna i druge). Nekoliko većih zgrada sagrađeno je iz fondova raznih organizacija (penzioni fond, vakufi, crkvene opštine i udruženja, društveni dom i drugi). Također su stambene i druge zgrade kroz cijelo vrijeme podizala i privatna lica, najprije doseljenici sa strane, a poslije sve više domaći.

Od javnih zgrada najranije je podignut oficirski kasino još 1879 godine i to na zemljištu koje je sedamdesetih godina kupio austro-ugarski generalni konzulat za gradnju katoličke crkve. Zemaljska vlada je 1884 godine počela graditi svoju glavnu zgradu na Musali u koju su već u oktobru naredne godine smještena sva vladina nadležstva. To je velika dvospratna zgrada sagrađena po projektu arhitekta Josipa Vancaša.

Od 1884 do 1889 godine građena je i dovršena katolička Katedrala, po projektu arhitekta Vancaša u srednjovjekovnom gotskom stilu, a nešto ranije u istom stilu po projektu arhitekta Paneka franjevačka crkva sv. Ante i samostan. U blizini katedrale zemaljska vlada je 1886 godine podigla prostranu zgradu iz sredstava činovničkog penzionog fonda u koju je smješteno više ustanova.

Katedrala

Prvi moderni hotel u Sarajevu, hotel "Evropa", sagradio je 1882 godine Gligorije Jeftanović ("zendil Sarajlija"), zbog čega je po rješenju opštinskog zastupstva njegovim imenom prozvana ulica u kojoj je hotel. U 1889 godini sagrađen je "Ajaz-pašin dvor" – kasnije hotel "Central", drugi moderni hotel u Sarajevu koji je spočetka izdan u zakup gostioničaru Kunertu koji je u prizemlju otvorio kafanu.

Evangelistička crkva

Od zgrada u orijentalnom stilu sagrađena je najprije 1887/88 godine manja čitaonica (kiraethana) na Bentbaši i to po projektu arhitekta Vancaša, a zatim iznad čaršije i šerijatska sudačka škola po projektu arhitekta Paržika sa arkadama, vodoskokom i malom džamijom. Od 1892 do 1894 godine sagrađena je po projektu arhitekta Vitka gradska vijećnica (beledija), trokutasta monumentalna zgrada u mavarskom stilu, koja spolja ostavlja lijep utisak po stupovima i lođama prema Miljacki, a unutra po prostranoj auli sa ukrasima u raznim bojama.

Sinagoga

Godine 1890/91 sagrađena je po projektu arhitekta Paneka zgrada vrhovnog suda, a godinu dana poslije podignuta je zgrada velike gimnazije pored koje su poslije izgrađene još dvije zgrade za potrebe gimnazije i učiteljske škole. Na istočnoj strani Koševske doline sagrađeni su od 1892 do 1894 godine paviljoni opšte zemaljske bolnice sa nizom sporednih prostorija.

Sredinom devedesetih godina dovršen je u Sarajevu i treći moderni hotel, "Grand" hotel Danijela Saloma koji je nakon samo par mjeseci ustupljen za potrebe Zemaljske banke. Ovih godina sagrađeno je više novih javnih zgrada, među njima gradska tržnica (1895), društveni dom (1897), pravoslavna mitropolija (1898). 1896 godine istočno od glavne zgrade zemaljske vlade su podignute još dvije zgrade za vladine potrebe, a godine 1902 dovršena je nova Filipovičeva kasarna.

U posljednjem periodu podignuto je u Sarajevu više školskih zgrada, među njima 1908/09 godine zgrada velike realke na obali. Godine 1908 počeli su radovi na gradnji zemaljskog muzeja u zapadnom dijelu grada, a završeni su tek 1912 godine. Muzej je podignut u četiri paviljona ukrug poredani i među sobom povezani terasom, zaokruživši po sredini park koji je predviđen za botaničku baštu.

Pored velike realke na obali su podignute još četiri veće zgrade od kojih su zgrada državne štamparije (1909), velika poštanska zgrada (1913), zgrada filijale austro-ugarske banke i monumentalna pravosudna palata.

Važno je istaći da je s jeseni 1912 godine dovršena u Sahtijanušić ulici zgrada kina "Apolo" čime je Sarajevo dobilo prvu moderno urađenu kino salu. Po završetku Napretkovog doma preduzeće kinematografa "Apolo" otvorilo je i drugo moderno kino u Sarajevu pod nazivom "Imperijal". Na kraju ovog perioda sagrađeni su i domovi kulturno-prosvjetnih društava "Prosvjete" (1911) i "Napretka" (1913), te nekoliko većih privatnih zgrada i građevina (Salomova palata, palata Srpske crkvene opštine, Musafina palata, Đulagin dvor i razne druge).

GYERMEKKOROM

A Feletár család Beleznán, Magyarországon, a 100 éves nyári lak, a „kljet” előtt 50 év után

Pontosan a második világháború előtt, 1940-ben születtem egy nagy családban, amelynek már akkor a családok voltak. Nagyapa, nagyanya, három fiú, három meny és tíz unoka, köztük én is. Szép volt nagycsaládban élni, mindannak ellenére, hogy azok nehéz idők voltak.

Muraközi szülőfalum akkor Magyarországhoz tartozott, a gyerekek magyar iskolába jártak és ezen a nyelven tanultak. 1948-ban a határok változásával a falu is az akkori Jugoszlávia része lett. Az első generációhoz tartoztam, aki szerbhorvát nyelven kezdett tanulni, bár továbbra is használtuk a magyar nyelvet. Apám mondta, hogy tanuljak magyarul, de engem akkor az olyasmi nem érdekelt. Ma sajnálom, hogy nem hallgattam rá. Az ember annál gazdagabb, minél több nyelvet tud. Míg magyar fennhatóság alatt voltunk, gyümölcsösünk, szőlősünk, rétünk volt, de a határok átrendezésekor és a társadalom változása következtében mindent elvesztettünk. Mindez ma is megvan, de elhagyatott állapotban vannak. Azt a dombos részt, ahol a szőlőskertek voltak Kakinyai Beleznának hívták. Ott tartózkodtunk őszig, amíg minden gyümölcs és szőlő beért, hogy az összes édes termést leszedhessük. Minden családnak kis nyári háza, úgynevezett „kljet”-je volt. Itt aludtak, préselték a szőlőt és készítették a bort. A prés fából volt és kézi erővel forgatták. Azokon a napokon a munka mellett énekeltek, ettek-ittak és vigadtak. Olykor nagy szerelmek is szövődtek. Szomorúak voltunk, amikor eljött az idő, hogy ismét hazatérjünk. Komppal keltünk át a Murán.

Otthon, ránk gyerekekre, a szokásos munkák vártak, libapásztorkodás, segíteni a szülőknek a házimunkában, és mindez mellett, természetesen, az iskolába járás. Abban az időben szegényesen éltünk, de boldogok voltunk. Emlékszem, hogy örültem a meleg kukoricakenyérnek, amit anyám süített és oly szeretettel adott nekünk. Szövetruháink kenderből és lenből voltak szöve. A mező tele volt különböző virággal, a kislányok százsorszépéből koszorút fontak és a fejükre rakták. A kis patakban fürödtünk, télen pedig házi készítésű szánkóval szánkóztunk. De ilyen sem volt mindenkinek.

Ma is szívesen emlékszem vissza gyermekkoromra, mindannak ellenére, hogy azok nehéz háborús és háború utáni évek voltak.

Malesević Feletar Katarina

Fordítás: Pintér Olivér

Moje djetinjstvo

*Fotografija porodice Feletar iz 1939. godine snimljena u Donjoj Dubravi
(Baka, deda, tri sina, tri ćerke, snaje i zetovi, a 1939. već devetoro unučadi)*

Rođena sam 1940 godine, pred sami drugi svjetski rat, u višečlanoj porodici, kakve su i bile porodice u tim vremenima. Djed, baka, tri sina, tri snahe, desetoro unučadi, među njima i ja. Bilo je lijepo živjeti u velikoj porodici, premda su te godine bile teške, da ne mogu biti teže...

Moje rodno mjesto u Međumurju je tada pripadalo Mađarskoj. Išlo se u mađarske škole i učilo na tom jeziku. Promjenom granice 1948. godine, selo je pripalo tadašnjoj Jugoslaviji. Bila sam prva generacija, koja je počela učiti na hrvatsko-srpskom jeziku, mada se i dalje služilo mađarskim jezikom. Moj otac mi je govorio, da učim i mađarski jezik, ali tada nisam bila zainteresovana. Danas mi je žao što ga nisam poslušala. Čovek što više jezika zna, bogatiji je. Za vrijeme, dok smo živjeli pod mađarskom vladom, imali smo voćnjake, vinograde, livade, koje smo izgubili promjenom granice i društvenog uređenja. Danas sve to još postoji, ali je zapušteno i pusto. Taj dio, gdje su bili vinogradi, bio je brdovit i zvao se Belezna kod Kakinje. Bili smo tamo do jeseni, dok nije sazrelo voće i grožđe, da bi obrali sve slatke plodove. Svaka porodica imala je svoju kućicu, takozvanu "kljet". Tu se i spavalo, presalo groždje i pravilo vino. Presa je bila načinjena od drveta i ručno se okretala. Tih dana uz posao se pjevalo, jelo, pilo i veselilo. Našla se i poneka velika ljubav. Bili smo tužni, kad je došlo vrijeme za povratak kućama. U povratku morali smo preći rijeku Muru na skelama, na takozvanom "kompu".

Kod kuće nas djecu čekali su uobičajni poslovi, kao što su čuvanje gusaka, pomaganje roditeljima oko kućnih poslova, uz to, naravno i nastava u školi. Tih godina živjeli smo siromašno, ali bili smo sretni. U sjećanju mi je ostalo kako sam se radovala toplom kukuruznom hlebu, kojeg je majka pekla i s ljubavlju nam dijelila. Odjeća, koju smo nosili, bila je od platna, koja je napravljena od konoplje i lana. Polje je bilo puno raznovrsnog cvijeća. Djevojčice bi pravile vjenčice od tratinčica i stavjale u kosu. Kupali smo se u potočiću, a zimi se sankali na sankama, koje su ručno pravljene. Nije ih imao svako.

Danas se rado sjetim mog lijepog djetinjstva, mada su to bile teške ratne i poslijeratne godine...

Gledam te mama

Gledam te mama,
gledam i sjećam se dana,
kada si mlada kao cvijet bila,
tako tiha, dobra, nježna i mila.

Tvoje srce veliko
i duša plemenita
brinuli su za naša usta
da budu uvijek sita.

I sada te gledam, mama,
dok si u godinama,
brineš o svima nama,
dok smo u kući sa vama.

Gledam mama tvoje ruke,
i tvoju kosu sijedu,
te tvoje bore na licu
i obraze što blijede.

Gledam te mama
i osjećam ljubav tvoju,
koliko si strpljenja
imala za djecu svoju...

Hvala ti mama
za dobrotu tvoju!
Sada smo odrasli ljudi,
i ti s nama srećna budi...

Katarina Malešević
Banja Luka

Nézlek anyám

Nézlek anyám,
emlékeimben földíézem
fiatal, kedves,
és gyengéd alakod.

A te nagy szíved
és nemes lelked
gondoskodtak mindig arról,
hogy ne legyünk éhesek

Most is nézlek anyám
hiába szálltak el az évek feletted,
aggódsz miattunk
míg a házban vagyunk veletek.

Nézem a kezéd anyám,
az ősz hajad,
ráncos arcod,
gyöngé, sápadt alakod.

Nézlek anyám
és előnt a nagy szeretet,
annyi nagy türelmet
kaptak mindig a gyerekek...

Köszönöm anyám
a jószágodat!
Most végre felnőtünk,
legyél boldog te is velünk...

Malešević Feletár Katarina
Banja Luka
Fordította: Tóth Bojnik Laszló

Povodom Međunarodnog dana žena ovu pjesmu sam posvetila majci Džombić Predraga i svim majkama, koje su izgubile svoju djecu:

Majčina pjesma

Ne stoji nad mojim grobom majko,
i ne plači.

Ja nisam tu, od smrti sam jači!

Ja sam žubor potoka,
cvijet i rosa u travi.

Ja sam lahor
i cvrkut ptica na grani.

Ja sam sjaj u sijedoj kosi
i bol i melem u ranjenoj duši!

Ja sam i rijetki osmjeh na tvom licu
i vječita ljubav i bol u tvom srcu.

Kada vidiš dijete,
što radosno ka majci trči,

to sam ti ja,
i molim te majko,
zamnom ne plači!

Katalin Laćak
Banja Luka

A nemzetközi nőnap alkalmából ezt a verset Džombić Predrag anyjának és minden olyan anyának szenteltem, akik elvesztették gyermekeiket:

Anyák verse

Ne állj itt anyám a síromnál
és ne hulljanak könnyeid.

Fiad a haláltól erősebb, nem vagyok én itt!

Én a patak csobogása vagyok,
virág és harmat a fűben.

Én a szellő simogatása vagyok,
és a madárdal az erdőben.

Fénysugár vagyok az ősz hajadon,
megsebzett lelkednek gyógyír és fájdalom!

Én vagyok a ritka mosoly fáradt arcodon,
örök szeretet és szívedben bánatod.

A gyermek, akit nézel,
hogy édesanyja felé szalad,
az is én vagyok

és édesanyám kérlek értem
könnyeket ne fakassz!

Laćak Süli Katalin
Banja Luka

PUTOVANJE U MAĐARSKU

Rano ujutro iz kišnog Sarajeva krenuli smo za Budaörs. Dugi put do tog prelijepog cvijetnog grada, nama je brzo prošao. Nismo znali šta nas tamo čeka. U glavi smo imali samo zamišljene

Irokez indijanac

slike.

Kada smo stigli zatekli smo se ispred velike zelene kapije, a iza te kapije krio se indijanski kamp. Naš prvi uticak o kampu bio je pravo čudenje. Spavali smo u pravom indijanskom selu, u velikom tipikama (indijanskim satorima). Ležajevi su bili prekriveni indijanskim prostir-

kama. Za sjede-nje smo koristili kamen, panj, prosto sjedeli na zemlju ili prostrto lišće. Pravi Indijanci! Indijansku vatru smo palili trenjem dva komada drveta odnosno vrtili smo rukom tanje šipke u žlijebu daščice. Na toj vatri smo pekli i hranu. Nama je to bilo pravo uživanje. Pekli smo na drvenom ražnju ili u vrelom pepelu.

Učili smo loviti, jednu od najvažnijih vještina u indijanskom svijetu. Naravno u toj vještini dječaci su bili spretniji od djevojčica, ali

i nama je bilo zabavno. Naučili smo kako se lovi lukom i strijelom i običnim toljagama. Imali smo

i razne radionice. Pravili smo posude od gline, a potom ih ukrašavali indijanskim motivima. Pravili smo i lulu mira, koja je zaštitnički znak Indijanaca. Čak smo bili obučeni kao Indijanci. Indijansku nošnju smo sami kreirali po uzoru na iste. Za pojedine dijelove tijela, osobito oko vrata, pravili smo najraznovrsnije nakite. Kosu smo ukrašavali perjem i čuvenim dijademama od ptičijeg perja. Svako veče smo se zabavljali uz raznovrsne i jako zabavne igre. Igrali smo igru bizona, igru tuljana, mnoge mimičke igre, igru sunca. Kad se skupimo i danas s radošću igramo ove igre. Naučili smo i mnogo indijanskih pjesmica od kojih nam je najdraža Hajrá Irokez. Pjecmicu Hajrá Irokez sa nostalgijom pjevamo kad god se prisjećamo prekrasnog putovanja u svijet Indijanaca. Mi smo bili Irokezi, a pošto se svi Irokezi nazivaju imenima životinja i mi smo imali takva imena. Zvali smo se: vuk, medvjed, kornjača, dabar, jelen i soko. Kao svako pleme imali smo i svog predstavnika tj. starješinu za vrijeme mira i zatim ratnog poglavicu koji je upravljao prilikom ratnih pohoda.

Naše malo pleme se jako dobro osjecalo na ovom putovanju. Mi bez oklijevanja smo se upustili u ovu prelijepu avanturu.

Estela Hadžikadunić

Sastavila: **Bogosanović Julijana**

Naša omladina od malih nogu radi u kuhinji

SUPA OD KARFIOLA

Vrijeme potrebno za pripremu: 35 minuta

Kalorijska vrijednost: 1512KJ=360kcal

Potrebni sastojci:

40 dkg karfiola,
1 male kašike margarina,
2 dcl mlijeka,
1 vezice peršunovog lista,
1 žumanjak,
so, biber po ukusu.

Karfiol rastaviti na cvjetove, skuhati na mekano u posoljenoj vodi. Sitno nasjeći peršunov list, staviti na vrući margarin te zaliti sa vodom, u kojoj se kuhao karfiol. Dodamo karfiol i mlijeko. 2-3 cvijeta karfiola izmiksamo, da se sa tim zgusne supa. 1 do 2 minute još kuhamo supu, prelijemo žumanjak vrelom supom, pomiješamo i serviramo.

PERKEKLT OD GLJIVA

Vrijeme potrebno za pripremu: 40 minuta

Kalorijska vrijednost: 3159KJ=740kcal

Potrebni sastojci:

50 dkg gljiva,
1 velika glavica luka,
2 dcl pavlake,
2 kašike ulja,
1 kašika brašna,
aleva paprika, so, biber po ukusu.

Luk isiječemo na sitno, na žuto dinstamo, stavljamo crvenu alevu papriku, prelijemo sa 1 dcl vode, posolimo. Dodamo gljive, koje smo izrezali i skuhamo na mekano. Brašno

izmiješamo sa pavlakom i sipamo na gljive, pustimo da još jednom proključa.

FAŠIR OD KARFIOLA

Vrijeme potrebno za pripremu: 50 minuta

Kalorijska vrijednost: 4275KJ=1018kcal

Potrebni sastojci:

50 dkg karfiola,
3 jaja,
3 kašike brašna,
4 dkg mrvica,
so, ulje za prženje.

Karfiol skuhamo skoro na mekano, pa sameljemo ili izdrobimo. Dodamo jaja, brašno, mrvice i posolimo. Vadimo sa vlažnom kašikom male porcije i ispečemo u vrelom ulju. Brzo se peče.

Članice iz nekoliko udruženja pripremaju zakusku za zajedničku proslavu

ŠOLJAKOLAČ

Vrijeme potrebno za pripremu: 45 minuta

Kalorijska vrijednost: 12339KJ=2938kcal

Potrebni sastojci:

1 jaje,
1 šolja šećera,
1 šolja mlijeka,
1 šolja očišćenih oraha,
1 kesa praška za pecivo,
ribana kora od jednog limuna.

Jaja sa šećerom i praškom za pecivo mik-samo do pjene, dodamo predhodno izmljeveni o-rah, ribanu kora od limuna, mlijeko i brašno. Sve to dobro izmiješamo. Pečemo u tepsiji srednje veličine.

Iz knjige: „Vegetarijanska hrana“, Frank-Tamás Anikó, Budimpešta, 1994. godine

Összeállította: **Bogosanović Julianna****KARFIOLLEVES**

Elkészítési idő: 35 perc

Kalóriaérték: 1512 KJ= 360 kcal.

Hozzávalók:

40 dkg karfiol,
1 kiskanál margarin,
2 dl tej,
1 csokor zöldséglevél,
1 tojás sárgája,
só, bors, ízlés szerint.

A karfiolt rózsáira szedve sós vízben puhára főzzük. Az apróra vágott zöldséglevelet a margarinton megforrosítjuk, felöntjük a főző vízzel. Beletesszük a karfiolt és a tejet is. 2-3 darab karfiolt pépesítünk, besűrítjük vele a levest. 1-2 percig még forraljuk, majd a tojássárgájára öntve tálaljuk.

GOMBAPÖRKÖLT

Elkészítési idő: 40 perc

Kalóriaérték: 3159 KJ= 740 kcal

Hozzávalók:

50 dkg gomba,
1 nagy fej vöröshagyma,
2 dl tejföl,
1 evőkanál liszt,
pirospaprika, só, bors, ízlés szerint.

A hagymát apróra vágva az olajon megfonnyasztjuk, beletesszük a pirospaprikát, felöntjük 1 dl vízzel, megsózzuk. Beletesszük az apróra szeletelt gombát, puhára főzzük. A lisztet a tejföllel elkeverve ráöntjük, és még egyszer forraljuk.

KARFIOLFASÍRT

Elkészítési idő: 50 perc

Kalóriaérték: 4275 KJ=1 018 kcal.

Hozzávalók:

50dkg karfiol,
3 tojás,
3 evőkanál liszt,
4 dkg zsemlemorzsa,
só, olaj a sütéshez.

A karfiolt majdnem puhára főzzük, ledaráljuk, vagy apróra törjük. Hozzákeverjük a tojásokat, a lisztet, a morzsát, sózzuk. Forró olajba vizes kanállal kis halmokat rakunk, világosra sütjük. Gyorsan sül!

BÖGREKALÁCS

Elkészítési idő: 45 perc

Kalóriaérték: 12339 KJ= 2938 kcal.

Hozzávalók:

1 tojás,
1 bögre cukor,
1 bögre tej,
1 bögre megtisztított dió,
1 csomag sütőpor,
1 citrom reszelt héja.

A tojást a cukorral és a sütőporral habosra keverjük. Beletesszük a megdarált diót, a citromhéjat, a tejet és a lisztet. Kikent, lisztezett, közepes nagyságú tepsiben sütjük meg.

A szakács és a pincér a Magyar kultúra napján Banja Lukan

Húsnélküli ételek Frank Tamás Anikó könyvéből, 1994, Budapest.

AKTUELNOSTI

30.01.2009.godine održana je sjednica **Vijeća NM BH u Sarajevu**, sa dnevnim redom:

1. Usvajanje zapisnika sa 4. sjednice.
2. Usvajanje poslovnika o radu VNM BH.
3. Usvajanje plana za monitoring Akcionog plana u vezi obrazovanja NM
4. Usvajanje plana studijskih posjeta Zagrebu i Beogradu.
5. Pripreme za održavanje okruglog stola na temu položaj NM u BH.

(Irena Milivojević)

7.marta održana je **godišnja skupština Saveza NM u Prnjavoru** sa dnevnim redom:

1. Godišnji izvještaj o radu Saveza NM RS za 2008.godinu.
3. Finansijski izvještaj za 2008.godinu.
4. Plan rada Saveza NM RS za 2009. godinu.
5. Izbor podpredsjednika Saveza.

Saglasili smo se oko svih tačaka dnevnog reda. Izrazili smo zadovoljstvo funkcionisanjem Saveza. Izabran je podpredsjednik iz reda jevrejske NM, mlad i perspektivan Dario Atijas iz Doboja.

(Irena Milivojević)

Obilježen je 8. mart, dan žena u našem klubu, uz prigodan program, recitacije i mađarske narodne pjesme u izvedbi mladih Mađara sa Muzičke akademije u Banja Luci. Poslije nekoliko godina udruženje Magyar Szó samostalno je proslavilo ovaj praznik.

(Oliver Pinter)

Teku pripreme za priređivanje izložbe o životu i radu velikih mađarskih kompozitora **Bartok Béle i Kodály Zoltána**, koja će se održati **3. aprila u Prijedoru** u saradnji Ambasade Republike Mađarske iz Sarajeva, Muzeja iz Prijedora i Udruženja Mađara RS Magyar Szó. Na otvaranju izložbe nastupiće i učenici Muzičke škole Prijedor, izvodeći djela ovih čuvenih kompozitora. Očekuje se, da će izložbu otvoriti Ambasador Republike Mađarske.

(Nevenka Tot Bojnik)

18.03.2009.godine u Sarajevu je održana je promocija nastavnog materijala o nacionalnim manjinama u Bosni i Hercegovini. Na promociji Mađare je predstavljala Muratović Irma, predsjednica HUM-a.

U izradi osnova i pratećih sadržaja knjiga učestvovali su sami predstavnici nacionalnih manjina. Tako je ispred Mađara prvo bila uključena Muratović Irma, predsjednica udruženja HUM, a u neposrednoj izradi prijedloga materijala učestvovali su Tot Bojnik Laslo (Priručnik) i Milivojević Irena, Predsjednica udruženja Magyar Szó (odabir muzike). Ovu akciju vodio je OSCE. Pored udruženja manjina u realizaciji su učestvovali i ustanove zadužene za vaspitanje i obrazovanje u entitetima i kantonima BiH (ministarstva za obrazovanje i kulturu, prosvjetno-pedagoški zavodi, itd). Svi su imali prilike, da daju svoje primjedbe i sugestije na sastancima, na kojima su OSCE i autori (gospodin Leo Valenta) kontaktirali sa ostalim učesnicima. Kako je to sve ispalo, saznaćemo tek nakon uvida u predmetni nastavni materijal. Na promociju od nas Mađara bili su pozvani svi spomenuti učesnici i Mićin Saša, kao predstavnik Saveza nacionalnih manjina. Zbog obaveza na poslu na pozivu su se zahvalili predstavnici Magyar Szó-a sa sljedećim pismom:

Sa žaljenjem Vas obavještavamo, da zbog poslovnih obaveza nismo u mogućnosti prisustvovati promociji nastavnog materijala o nacionalnim manjinama Bosne i Hercegovine.

Izvinite, što sa izvjesnim kašnjenjem odgovaramo na Vaš poziv, ali smo do zadnjeg časa pokušavali uskladiti naše obaveze sa terminom održavanja promocije. Na našu žalost u tome nismo uspjeli, ni Predsjednica Udruženja Magyar Szó, Milivojević Irena, pa ni ja.

Svakako izostajanje predstavnika Magyar Szó-a sa promocije ne znači, da smo izgubili interes prema ovom, po našem mišljenju, nadasve korisnom i interesantnom poduhvatu OSCE-a. Nadamo se, da smo sa našim učestvovanjem u pisanju prijedloga sadržaja Priručnika o Mađarima, te manjim našim primjedbama na prijedlog konačnog teksta, ispunili očekivanja OSCE-a i autora.

Pozdrav svim učesnicima promocije!

(Irena Milivojević)

*Neki od osnivača Saveza udruženja nacionalnih manjina RS na prijemu kod gradonačelnika Banija Luke, gospođina Davidovića 2005. godine
RS-í Nemzeti Kisebbségi Egyesületek Szövetségének néhány alakító tagja Davidović úr, Banija Luka polgármesterének fogadásán 2005-ben*